JAVA-BODE.

NIEUWS- HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIË.

A°. 1856. **Woensdag 28 Mei** **N°. 43.**

Prijs per half jaar voor *Batavia* . . . . *f* 12,50.
» » » » » *Java*. . . . . » 15,—.
» » » » » *Buitenbezittingen* . . » 17,50.
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven *franco*.

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, voor postdag.

De prijs der Advertentien is ZESTIG duiten voor de Vijf Woorden.
Bij eerste of meerdere herhaling DERTIG » » » » »
Behalve het Zegel voor den Lande.
Advertentien kunnen worden aangenomen tot ELF ure's voormiddags

Bij deze Courant behoort een BIJVOEGSEL.

Bij Koninklijk besluit van 6 April 1856 no. 64, is benoemd tot lid in den Raad van Nederlandsch-Indie Mr. *A. Prins*, thans algemeene secretaris.

Civiel Departement.

Ontslagen:

Op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, met behoud van regt op pensioen, de klerk bij den pakhuismeester, tevens zoutverkoop-pakhuismeester en venduschrijver, te Ternate *A. G. Pieterse.*

Benoemd:

Tot 3den commies bij de algemeene rekenkamer, de klerk bij dat collegie *J. H. Stoltman.*

Militair Departement.

Ontslagen:

Eervol, uit Z. M. militaire dienst, met behoud van regt op pensioen, de majoor der infanterie *L. J. M. Smets.*

Op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, met behoud van regt op pensioen, de architect der genie 3de klasse *B. Hackert.*

Bevorderd:

Tot 1sten luitenant-kommandant der dragonder-lijfwacht van Z. H. den sultan van Djocdjocarta, de 2de luitenant-kommandant van dat korps *A. C. E. Ellinckhuijsen.*

Goedgekeurd:

Dat door het Militair Departement

Zijn Geplaatst:

Bij de Infanterie,

Bij het 1ste bataillon, de 2de luitenant *W. de Haginga.*

Bij het 11de bataillon, de 2de luitenants *W. Gobée* en *J. H. C. Gadin*, uit Nederland aangekomen.

Zijn Overgeplaatst:

Bij de Militaire Administratie,

De betaalmeester 1ste klasse *G. Bennink*, als onderintendant 2de klasse.

De aspirant-betaalmeesters *J. Mulder* en jonkheer *J. C. von Schmidt auf Altenstadt*, als aspirant-intendanten.

Bij de Infanterie.

Bij het 4de bataillon (Willem I), de kapitein *J. H. F. von Stietz*, van het garnizoens-bataillon in de 3de militaire afdeeling (Bandjermassing).

Bij het 5de bataillon (Samarang), de kapitein *J. W. C. Kern*, van het garnizoens-bataillon in de 3de militaire afdeeling (Fort Erfprins).

Bij het 12de bataillon, de kapitein *J. P. Gozenson*, van het 7de bataillon.

Bij het 13de bataillon, de 2de luitenant *R. F. van Rhijn*, van het 7de bataillon.

Bij het 14de bataillon, de 2de luitenant *J. F. de Ranitz*, van het garnizoens-bataillon in de 3de militaire afdeeling (Fort Erfprins).

Bij het garnizoens-bataillon in de 1ste militaire afd. (Cheribon), de kapitein *F. M. S. van Zuijlen*, van het 11de bataillon.

Bij het garnizoens-bataillon in de 3de militaire afdeeling, de 1ste luitenant *P. F. L. von Hombrocht*, van het garnizoens-bataillon ter Sumatra's Westkust.

Bij het garnizoens-bataillon in de 3de militaire afd. (Bandjermassing), de kapitein *H. A. Termijtelen*, van het 4de bataillon.

Advertentien.

De resident van Kadoe, maakt bekend, dat op den 5den Mei jl. verloren is geraakt, tusschen het postkantoor van Magelang en Passarpean, de som van *drie honderd gulden*, bestaande in één recepis van de serie van *f* 100, no. 10647 en één Java bankbillet groot *f* 200, no. 937. Verzoekende hij een iegelijk en bijzonderlijk de beambten van de verschillende landskassen op Java, bij ontvangst van dit papierengeld, daarvan aangifte te doen aan de plaatselijke policie.

Landmail van Junij.

De directeur der posterijen te Batavia, herinnert belanghebbenden dat, het mailstoomschip in Junij den 11den aanstaande vertrekken, de brievenpakketten daarmede te verzenden, bij het postkantoor te Weltevreden zullen worden gesloten op Dingsdag den 10den Junij aanstaande:

a. des avonds ten 8 ure, voor Europa, Britsch-Indie, China enz., enz.

b. des middags ten 1 ure, die voor Banka, Palembang, Billiton en Riouw.

Vendutien

Donderdag 29 Mei, voor het commissiehuis van *B. J. Leon*, te Weltevreden.

en

à 2 pCt. vendusalaris, voor het commissiehuis van *van Slooten, Morgan & Co.*

Vrijdag 30 Mei, voor het commissiehuis van gebr. *Roselje & Co.*

en

à 2 pCt. vendusalaris, voor het commissiehuis van *van Slooten, Morgan & Co.*

Zaturdag 31 Mei, voor het gouvernements hôtel te Rijswijk, door *John Pryce & Co.*

Maandag 2 Junij, uithoofde van vertrek, ten huize van den heer Mr. *R. Bake*, in Gang Polonis, door gebr. *Roselje & Co.*

en

Op het Heemradenplein, à 2 pCt. vendusalaris, door *John Pryce & Co.*

Dingsdag 3 Junij, voor het commissiehuis van *Abeelen, Dennison & Co.*

en

Onder de loots tegenover het gebouw van den heer *Chaulan*, tegen 2 pCt. vendusalaris, door *Vaupel & Co.*

Woensdag 4 Junij, wegens vertrek, voor de woning van den kapitein der artillerie van *Haeften*, in het artillerie kampement te Weltevreden, door *B. J. Leon.*

Oproeping van Crediteuren.

In de *Javasche Courant* van heden worden opgeroepen de debiteuren en crediteuren in de navolgende boedels:

Door de Commissarissen in den boedel te Buitenzorg: van wijlen *J. van Aken*, sergt.-majoor voor memorie.

Door het collegie van boedelmeesteren te Batavia: van wijlen de inlandsche vrouw *Riesa.*

Door de Agenten der Soerabayasche Wees- en Boedelkamer te Probolingo: van wijlen *Johannes Manuël*, en *Johannes Cornelis Jansen.*

Vertrekkende Personen.

A. M. Bousquet en echtgenoot. — *A. Salm.*

Aangekomen Vreemdelingen.

Van den 23sten tot en met den 26sten Mei 1856.

HOTEL WILLEM II. *Nieberg*, van Pontianak. — *Heisterkamp*, van Singkawang. — *F. N. Schiebert M. B. van Bastiën, J. Velthuizen* en *J. Schwab*, van Samarang. — *C. M. Ham* en *J. H. Saeteman*, van Cheribon.

HOTEL DER NEDERLANDEN. *J. Poolman*, van Onrust. — *D. Giller*, van Borneo. — *J. van Asperen*, van de Reede. — *J. N. Mooi*, van Soerabaija. — *A. J. d'Hammecourt*, van Onrust.

HOTEL DES INDES. *R. Hendrick, H. Zolkinger* en *R. H. van Wijk*, van Buitenzorg. — *Swaan, Visscher, Polkijn, C. van Berckel, J. W. de Ruiter de Wildt* en *H. Schokker*, van de Reede. — *G. N. Buijn*, van Samarang. — *J. Richardson*, van Singapore. — *H. J. Hekens*, van Soeracarta.

Advertentiën.

Getrouwd:

G. FABIUS
Kapitein-Luitenant ter Zee.
en
J. E. F. BOURICIUS.

BATAVIA, 24 *Mei* 1856. (1185)

Getrouwd:

J. A. HOFLAND
en
M. PAUL.

POERWAKARTA, 24 *Mei* 1856. (1156)

Bevallen van eene DOCHTER, *M. M. Lucassen*, geb. *van Braam Morris.*

KEMANGLEN, (TAGAL) 16 *Mei* 1856.
(1187) Eenige kennisgave.

Voorspoedig bevallen van een ZOON *A. M. S. Kulenkamp*, geb. *Stegmeijer.*

TEMANGOONG, 16 *Mei* 1856. (1121)

Bevallen van een ZOON, *C. J. F. Winseer, Dettingmeijer.*

BATAVIA, 17 *Mei* 1856. (1155)

Voorspoedig bevallen van een ZOON *C. van Gessel*, geliefde echtgenoote van
(1181) F. DE BLIJ.

DJATTIEKALANGAN, 18 *Mei* 1856.

Bevallen van eene DOCHTER, *A. A. W. Bijleveld*, geb. *Klein.*

SAMARANG, 19 *Mei* 1856. (1125)

Voorspoedig bevallen van eene DOCHTER, *M. E. Bruinstede, Servatius.*

BANDONG, 23 *Mei* 1856. (1157)

Vendutie

op Donderdag 29 Mei,

à 2 pCt. Vendu Salaris voor het commissiehuis van *van Slooten, Morgan & Co.*, van

170 stuks fraaije Sumbawa Paarden,

hebbende slechts 8 dagen reis, waaronder verscheidene Spannen en Rijpaarden. Van af heden te bezigtigen op het Plein der Javasche Bank;

alsmede:

de bereids geannonceerde Koebeesten van het land Tjiberoesa in de *Java-Bode* van 19 en 23 April, No. 32 en 33. (1140)

Op de Vendutie van Donderdag den 29 Mei,

voor het Commissiehuis van *B. J. Leon*, te Weltevreden, zal onder anderen verkocht worden: een partij nieuwe Hoornmuziek Instrumenten, bestaande uit Waldhoorns, Trombons, Klephoorns, Fagotten, Trompetten à Reutiel, Harmonie Trompetten, Jagt Trompetten Signaal Hoorns, benevens 2 mooije Kinderwagentjes. (1145)

Vendutie

op Vrijdag 30 Mei,

à 2 pCt. Vendu Salaris voor het commissiehuis van *van Slooten, Morgan & Co.*, van

180 stuks fraaije Sumbawa Paarden,

hebbende slechts 8 dagen reis, waaronder verscheidene Spannen en Rijpaarden. Van af heden te bezigtigen op het Plein der Javasche Bank. (1141)

DE ONTROUWE ZAAKWAARNEMER, (*vervolg.*)

Den volgenden dag kwam Frans nog niet zoo ver, dat hij naar eene nieuwe betrekking kon omzien, want hij had te veel te bestellen. Hij bragt Karel bij eenen boekbinder in de leer; de overigen, die hun zesde jaar bereikt hadden of iets ouder waren, zond hij dagelijks naar de school.

Na eerst kon Frans aan zich zelven denken. Hij ging naar een verhuurkantoor en vroeg, of er voor hem ook eene geschikte betrekking open was. »Ja!" was het antwoord, »maar gij moet eerst een gulden betalen voor het inschrijven, en u verbinden, indien gij eene betrekking verkregen en het eerste maandelijksche of driemaandelijksche loon ontvangen hebt, vijf procent van het jaarlijksch honorarium aan ons uit te keeren."

Frans deed, wat men van hem verlangde. Onder verscheidene andere betrekkingen werd hem ook die van klerk bij den zaakwaarnemer Jacob, een heimelijken woekeraar, aangeboden met een jaarlijksch loon van twee honderd en vijftig gulden en vrije inwoning. Daar de overigen slechts twee honderd en twee honderd vijf en twintig gulden loon toezeiden, zonder vrije inwoning, viel zijne keus op Jakob.

Hij meldde zich nog denzelfden dag bij den woekeraar aan en werd, na een oppervlakkig onderzoek naar zijne bekwaamheden, bij de drie maanden en onder den naam van »mijnheer Frans" aangenomen.

Vrouw Greiffman was gelukkig en te vreden, dat hij zoo spoedig eene betrekking had verkregen, maar betuigde tevens haar leedwezen, wijl zij hem niet langer bij zich kon houden.

In den loop van dien dag ging Frans nog naar het huis van den zaakwaarnemer. Nadat de heer Jacob zijnen nieuwen klerk met alles had bekend gemaakt, wat hij noodwendig weten moest, gaf hij hem nog den last, om geringe lieden — hij meende armen — het huis uit te wijzen, maar aanzienlijken altijd met eerbied te bejegenen; hij moest voor eene zaak een oogenblik de deur uit, maar dacht spoedig terug te komen; wie er kwam, moest wachten of terugkomen. Frans beloofde naar het bevel van zijn patroon te zullen handelen en verdiepte zich in de kantoorboeken.

»Mijnheer Jacob te huis?" vroeg een half uur later een binnentredend bleek jongman.

»Neen — hebt gij eene boodschap?" vroeg Frans.

De jongman bleef eenige oogenblikken nadenkend staan en vervolgde toen: »Dat 's jammer! Ik had gaarne den ouden zondaar willen spreken! — Kunt gij mij ook zeggen, wanneer hij terugkomt?"

»Over een uur, maar zoo gij over zaken met hem spreken wilt, kunt gij u gerust tot mij wenden; ik ben zijn klerk," antwoordde Frans.

»Dat kan niet — gij zijt niet bekend met den loop van de zaak. — Gij zult er bovendien weinig belang in stellen, dewijl gij naar het schijnt, nog niet tot de ingewijden behoort," merkte de jongman op bitteren toon aan:

»Hoe meent gij dat?" vroeg Frans.

»Hoe ik dat meen?" antwoordde de ander lagchend. »Wel, dat gij nog te nieuwbakken, te groen zijt, om de listige streken van Jacob te kunnen begrijpen. Zeg hem, dat ik hier ben geweest: mijn naam is Johan Seilitz."

Hij groette den verbluften klerk en snelde het huis uit.

Het slechte licht, dat de jongman op zijn patroon had geworpen, maakte Frans onrustig. Hij nam zich echter voor, aan Jacob hiervan niets te laten bemerken en zich jegens hem op gelijke wijze als vroeger te gedragen, ten einde des te beter achter zijne vermoedelijke bedriegerijen te komen en ze ongemerkt te kunnen verhinderen.

Spoedig kwam de heer Jacob te huis. Zijne eerste vraag was, of er iemand geweest was.

»Ja!" antwoordde Frans tamelijk onverschillig: »de heer Seilitz!" en zag zijnen patroon stijf in het gezigt.

»Wat wilde die!" vroeg Jacob driftig.

»U spreken."

»Voor Seilitz ben ik nooit te huis, mijnheer Frans! Hoort gij? Nooit?"

»Dat dacht ik terstond!" riep Frans met ongekunstel-

Vendutie

op Vrijdag den 30sten Mei 1856,

voor het commissiehuis van **Gebr. Roselje & Co.,**

van diverse Kramerijen, Koek en Banket, Eau de Cologne, Schilderijen, diverse Lijnwaden, losse en gezette Brillanten, Een stel **Zilveren Lepels, Vorken, enz. fraai Kinderspeelgoed.**

en

Voor rekening van belanghebbenden zonder reserve.
1e. 162 riemen supra fijn Hollandsch **Schrijf papier** kleine kavelingen.
2e. 200 vaatjes beschadigde **Spijkers** in diverse dimensiën bij gesorteerde kavelingen.
Een en ander van af heden te bezigtigen. (1143)

Gebr. Roselje & Co.

zullen op hunne Vendutie van 30 dezer, zonder reserve verkoopen, voor rekening van belanghebbenden:

25/1 Nieuwe Leggers,

een parijtje superieure **CHAMPAGNE**, in heele en halve fleschen, merk *Jacquesson & Fils* en eenige complete **ZADELS**. (1144)

Op de Vendutie

van Vrijdag den 30 Mei 1856

voor het commissiehuis van *Gebr. Roselje & Co.*, zal mede voor rekening van belanghebbenden zonder reserve worden verkocht:

20 balen beschadigd **Adrianopel rood Garen** ieder baal inhoudende 3 picols.
200 balen **Tafel-Rijst** bij kleine kavelingen.

en

Een Brillant wegende 14½ karaat. (1183)

Vendutie

op Zaturdag den 31 Mei 1856,

door *John Pryce & Co.*, voor het Gouvernements Hôtel te Rijswijk.

van zeven goed gedresseerde Sydney Paarden, 5 spannen Zwarte en 3 spannen Bruine Wagenpaarden, 6 Rijpaarden, eene Staatsie koets, verscheidene Toer- en Reiswagens, Tuigen, Zadels, Stalbehoeften, enz. enz. (1136)

Verkooping

op Zaturdag 31 Mei 1856,
te Meester Cornelis,

in de officiers woning No. 24, van de nagelaten goederen van wijlen den kapitein **Schoemaker**. (1188)

Vendutie

op Maandag den 2 Junij 1856,

uithoofde van vertrek ten huize van den WelEdGestr. Heer **Mr. R. Bake** in gang Pulones door *Gebr. Roselje & Co.*

van een zeer netten inboedel bestaande uit massief mahoniehouten Canapés en Fanteuils bekleed met rood velours d'Utrecht, Consoles, Canapé-, Ronde-, Speel- en Waschtafels, Linnen- Hang- Spiegel- en Boekenkasten, Toilet duchesse, Een Bureau en Cylinder, Ledikanten, Een Buffet met wit marmeren blad, Eettafel, een voor dit Klimaat vervaardigde uitmuntende Piano, Spiegels, Schilderijen, Lampen, Porceleinen Eet- en Thé Serviezen, fraaije geslepen Kristal en Pleetwerk, Een in Europa vervaardigd stel Zilverwerk in mahoniehouten Etui. Een zilveren Olie en Azijn en Een dito Likeurstel, dito Kandelaars enz.

Voorts Paarden waaronder een fraai Span Zwarte **Batta's**, Rijtuigen, Martevanen enz., enz.

Op Zondag te voren te bezigtigen. (1182)

Hout Vendutie

op Maandag den 2 Junij 1856,

Op het Heemraden plein à 2 pCt. Vendu-salaris van eene groote partij Jattiehouten Balken, Doodkistplanken, duigen enz., enz.

(1174) JOHN PRYCE & Co.

VENDUTIE VAN MACASSER PAARDEN.

Op Dingsdag den 3 Junij 1856

zullen de ondergeteekenden tegen 2 pCt. Vendu Salaris, onder de loots, tegenover het IJshuis van den heer *Chaulan*, vendutie houden van circa

160 zeer fraaije Macasser Paarden,

waaronder vele Spannen, twee Vierspan Isabellen, en eene menigte boven de 4 voet, geschikt voor Rijpaarden.
Aangebragt per schoenerbrik **Canapus** en de Ned. Ind. schoener **Antoinette.**
De Paarden zijn inmiddels onder gemelde loots te bezigtingen.

(1160) VAUPEL & Co.

Vendutie

op Dingsdag den 3 Junij 1856,

voor het commissiehuis van *Abeelen, Dennison & Co.*, van Spiegels in Vergulde Lijsten, Tafel- en Thee Serviezen, Lijnwaden, Hemden, Hoofddoeken, Parapluis, 5000 Stroozakken enz. (1175)

Op een nader te bepalen dag,

Zullen de ondergeteekenden op Vendutie verkoopen: voor rekening des boedels van wijlen Heer *H. L. E. Chun.*

Een woonhuis en Erf met Bijgebouwen staande en gelegen bij Meester Cornelis, Blok L, deel 20, No. 190/196 B, verponding No. 7498.

(1176) ABEELEN, DENNISON & Co.

Verkrijgbaar

Engelsche Kazen, Zuren, Madera No 1, Allsopp's pale ale, Cherrij, Portwijn, Roode wijn, Rhijnwijn, Manilla cigaren, en soorten van Lozenges, bij

(1164) VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.

Voortdurend te verkrijgen:

WAGENS EN BENDIES

naar den laatsten smaak bij

(1165) VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.

Op nieuw Ontvangen:

Champagne, in halve en heele fleschen, merk *Perrier en Lambert & Brumm.*
Bourgogne, Clos de Vougeot en Chambertin Chateau *de Veau.*
Baour, Vat- en Kistwijn, *f* 9 en *f* 12 het dozijn.
Rijnwijn, Moselblümchem, Branneberger, Pisporter, in halve fleschen, enz. Haut Sauterne *f* 12 het dozijn
Cognac, Madera, Portwijn en alle soorten **Likeuren.**
Wijn Azijn en Estragon Azijn. Groote **Hammen** en andere **Provisien.**
Tafel Amandelen *f* 1,50 het pond.

(1184) LEROUX & Co.

Pas ontvangen

Wijn in vaten, Macau Médoc van *Baour & Co.*
„ „ „ Pauillac Médoc van *Ve. Delbos & Fils*
Patés de foie d'oie de Strasbourg, truffés, petits pois, alle soorten van fransche provisiën, Manilla beschuit in kleine martevanen.

(1173) L. PLATON, Kali besaar.

PAR LA MALLE

le soussigné a reçu des robes en barège brodées à volants, barège uni et satiné Alépine et Ecossais pour habillement d'enfants, gros de Naples rose et blanc 1re qualité, écharpes en barège pour dames et fillettes, ruban façonné et en satin uni à bord dentelé, dentelle imitation blanche, dentelle noir vraie, éventails et flacons riches, bracelets serpent corail pour dames et enfants, bandes et entre-deux brodés, gants en soie brodée, souliers prunels noir, ronds serviettes, cachets manche en pierre cornalière, portes-crayon en or, alliances unies et façonnées, tabatières et haches en argent, chances de gilet en or, etc., etc.

(1189) A. PONS, Sluisbrug.

Bij de ondergeteekenden op nieuw ontvangen en verkrijgbaar Engelsche Wagen en Bendietuigen, waarlooos leisels, Veeren en Assen, met oliebussen. Wagen en Bendie lantaarns, groote lantaarns voor hekken of poorten. Geldtrommels met patent sloten etc.

(1163) VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.

Sirops assortis,

en Ananas op Water, in kisten voor de verzending, echte Gember, Marasquine, versche Hollandsche, Fransche en Engelsche Zuren, Parfumeriën, alle soorten Conserves, eene partij Poppen en Waaijers, bij

(1162) CHAMA, LAUGIER & ESMIOL.

REVALENTA ARABICA

Op nieuw ontvangen 800 blikken à 1 pond, bij

(1146) VAUPEL & Co.

Het Vervaardigen van Dames Kleederen

bij Mevrouw **F. BOURRET**, naast de Toko van Mevrouw *Janet.*

tot de ondervolgende prijzen.

Een Kleed met Volants . . . . *f* **10.**
„ „ **Ordinair** . . . . **8.**
„ **Lijf zonder Rok** . . . . **5.**

Bevelende zich in de gunst van het geëerde Publiek.
(1147)

J. LEJEUSNE

a reçue par la malle des boas, des guirlandes avec bouquets, des colliers et bracelets en ruban et chenille, des colliers en grenadine et crochetés, galons, effilés et boutons nouveaux pour garnitures de robes, lacets pour robes, gants satinés blancs et mitaines pour enfants, chemisettes brodées, souliers en satin blanc et cuir doré, laine, zéphyr et papier estramine, châles et mousseline laine noirs, et des bas de soie noirs.

Ce 28 Mai 1856. (1172)

---

de blijdschap.

»Hoe zoo?" vroeg de wachtersar en naar het scheen zonder belangstelling; maar het kon den opmerkzamen klerk niet ontgaan, dat hij een onwillekeurigen zugt, die zich van hem meester maakte, verbergen wilde.

»Omdat hij zoo onbeleefd was. — Hij wilde volstrekt niet gelooven, dat gij niet te huis waart. Ik had hem bijna de deur uitgeworpen, zoo hij niet ter regtertijd zelf ware heen gegaan," antwoordde Frans toornig.

»Hadt gij dat slechts gedaan; ik zou er u hartelijk voor bedankt hebben. — In het vervolg doet gij dat maar!"

»Ik wist niet, of het met uwen zin was, anders had ik reeds beproefd om hem een luchtsprong te laten maken. Hij is zeker één van hen, die altijd borgen en nooit betalen?"

»Dat wel niet — hij is — met één woord een ondankbare schurk. — Toen hij nog een kind was, heb ik hem reeds ondersteund. Zijn vader, mijn vriend, stierf toen de knaap pas vijf jaren oud was. In zijne laatste ure liet hij mij nog bij zich roepen, gaf mij zijnen zoon over, en verzocht mij de plaats van vader bij hem te bekleeden. God weet het, of ik mijn pligt heb gedaan! ik heb hem naar eene school en later naar Halle gezonden. Nu komt die ondankbare en verlangt van mij zijns vaders nalatenschap, die, naar zijn zeggen, in een groote som gelds en in een aanzienlijk landgoed bestaan moet. — Het is eene belagchelijke, ongerijmde zaak, want de geheele wereld weet, dat zijn vader bijna doodarm gestorven is. Toen ik hem dit mededeelde, voer hij uit als of hij een groot grondbezitter was en dreigde mij zelfs!"

»Het is dwaasheid!" zeide Frans verpligtend, »uw goede naam behoedt u voor dergelijke lasteringen en in geval van nood kunt gij u op de wet beroepen."

»Gij hebt gelijk, mijn beste Frans! maar hij blijft toch altijd de soon van mijn vriend" antwoordde Jacob, terwijl hij zijn gelaat in eene eenvoudige, vrome plooi bragt.

»Maar hij denkt er niet meer aan, dat gij zijns vaders vriend en zijn weldoener geweest zijt; daarom behoeft gij geene toegefelijkheid meer jegens hem te toonen! Gij vooral niet, omdat gij meer, veel meer gedaan hebt dan gij verschuldigd waart. — Had ik dat alles slechts vroeger geweten, ik zou hem reeds de waarheid onder het oog gebragt hebben! En, vooronderstelde, dat dat het zoo ware, als hij zegt; hebt gij dan daardoor onregtvaardig gehandeld? — Ik zou niet anders gehandeld hebben. Gij hebt hem reeds meer gegeven, dan het gansche boeltje waard was," antwoordde Frans, terwijl hij spotachtig lachte.

»Waarlijk, onregtvaardig ware het niet!" antwoordde Jacob, terwijl hij zijn ééne oog half toekneep en Frans daarmede trachtte te doorgronden, maar dit gelukte hem niet. Frans speelde zijne rol uitmuntend en antwoordde:

»En wat het mooiste is, hij wordt door zijne eigene woorden tot een leugenaar gemaakt, want hij zal in allen gevalle geene bewijzen voor zijne aanklagt kunnen vinden."

»'t Zou moeijelijk zijn die te vinden," antwoordde Jacob lagchend.

»Dat kan ik denken!" zei Frans evenens lagchend. Er werd gescheld.

»Als hij daar is, werp hem de deur voor den neus digt!" riep Jacob, toen Frans heenging om haar te openen.

»Hier is mijn adres!" zeide Frans, den jongman een kaartje in de hand duwende. »Dezen avond zullen wij meer praten."

Seilits was verwonderd en scheen nog eene vraag op de lippen te hebben; intusschen wierp Frans de deur digt, zoodat het dreunde, en snelde weder naar boven.

»Hij was het!" zeide hij, terwijl hij de kamer binnentrad.

»En?" vroeg Jacob.

»Ik heb gehandeld overeenkomstig uw verlangen; want zulk een mensch is niet waardig, dat men tot hem spreekt."

»O! — Gij begrijpt mij volkomen!" riep Jacob, hem de hand drukkende.

»Dat dacht ik ook; — maar wij moeten elkander ook

Théatre Français de Batavia.

Direction de MM. VAN KINSBERGEN et Ad. POTIER.

Vendredi, 30 Mai 1856.

Deuxième représentation du premier mois de l'abonnement de la seconde année.

CHARLES VI,

Grand-Opéra en 5 actes, musique de *Halévy*.

On peut s'abonner tous les jours, depuis 10 heures du matin jusqu'à 2 heures du soir, au théâtre.

Le spectacle commencera à **sept heures** précises.
(1166)

MONTRES D'OR,

1ère Qualité,

à Vendre

chez J. A. RENAUD, *Molenvliet.*

(1112)

Gants glacés en peau de chevreau,
première qualité, de la maison *Jouvin & Co.* de Paris.

(1139) Jne. COQUELIN, à *Rijswijk.*

Ontvangen bij *E. Rinchon*, Noordwijk.

opgemaakte strohoeden voor kinderen met breede randen, kinderpetten, toiletflacons in verschillende soorten, zwarte kant, pantalons en vesten in verscheidenheid.
(1130)

Ontvangen

BENGAALSCHE HOEDEN

[illegible]

(1170) S. D. BRANDON.

TE KOOP

Eene Bendy en twee Bimanesche Paarden met Tuig. Adres

(1154) H. M. VAN DORP.

TE KOOP

Een huis, gelegen op Noordwijk, thans bewoond door den heer *Harting*.

Adres bij den Heer

(1158) E. BRUIJÈRE, qq.

ten kantore van de heeren *G. Suermondt & Co.*

TE KOOP

Vijf Actiën der Maatschappij van Mijn-Ontginningen in Nederlandsch-Indië.

Te bevragen bij

(1153) H. M. VAN DORP.

TE KOOP.

Aandeelen in de Bataviasche Zee- en Brand-Assurantie-Maatschappij,

Te bevragen bij

(1132) HAAGER & SCHUURMAN.

TE KOOP

2 span fraaije Kaapsche Paarden, 1 frai Kaapsch Rijpaard. Te bevragen bij

(1138) JOHN PRYCE & Co.

TE KOOP of TE HUUR

Het Huis in de Gang Boentoeng, Koningsplein, thans bewoond door den heer *Paterson*. Te bevragen bij

(1148) JOHN PRYCE & Co.

TE HUUR

tegen twee Junij, het Huis bewoond door *R. Bake*, Gang Polones. (1152)

TE HUUR

om met 1o Junij te aanvaarden een huis in Gang Paulowna, vroeger bewoond door den heer *Lens*, en met 1o Julij een huis in Gang Paulowna, thans bewoond door *Mr. R. Bake*, adres

(1122) W. F. G. POOL qq.

VERLOREN,

in den avond van Maandag den 26 Mei 1856, nabij den Bataviaschen Schouwburg: Het geheugen van den oudsten ingezeten van Nederlandsch Indië, waarop ingeprent is eene naauwkeurige beschrijving van het *gala-tenue* zoo als hetzelve is »vastgesteld" voor ingezetenen van Nederlandsch Indië, die het voorregt niet hebben een costuum te dragen.

Belangstellenden en menschlievenden, worden vriendelijk uitgenoodigd, het onaangename vacuum daardoor ontstaan, zoo veel mogelijk door middel van de Nederlandsch Indische dagbladen aan te vullen, ter voorkoming van meer gevoelige gevolgen. (1186)

De ondergeteekenden hebben de eer vele debiteuren hunner firma, bescheiden doch dringend te verzoeken, de hun aangeboden rekeningen wel met meer regelmatigheid te willen betalen, daar de ondergeteekenden anders, ter vermijding van eigen geldelijke ongelegenheid, genoodzaakt zouden zijn, tegen eenigen hunner tot vervolgingen over te gaan.

(1161) CHAMA, LAUGIER & ESMIOL.

Eene gouvernante geëxamineerd in drie talen, en wat verder tot het geven eener gesoigneerde opvoeding vereischt wordt, zag zich gaarne spoedig geplaatst.

Brieven Franco Letter F. Postkantoor Djocjocarta.

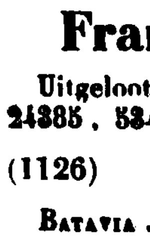
(1159)

Wordt verlangd

een Gouverneur ter opleiding van drie of vier jongens met eene ruime belooning naar mate der bekwaamheden.

Iemand hierop reflecterende gelieve zich te adresseren portvrij onder Letter M. aan

(1129) H. M. VAN DORP.

De ondergeteekende zijn Horologiemakers-atelier wederom geopend hebbende op Bazaar Senin, beveelt zich aan tot het repareren van alle soorten van Horologien, Speeldoozen, Speelklokken, enz. zullende hij steeds zorgen een goed assortiment verschillende Horologiën en Klokken voorhanden te hebben; terwijl thans bij hem verkrijgbaar is **een gouden Zak-Chronometer, een Draaiorgel met mechanike poppen, enz.**

(1116) L. H. LUCK.

BATAVIA, *Mei* 1856.

Frankforter Staats-Loterij.

Uitgeloot in de 4de en 5de klasse de Nommers 11092, 24385, 5349, 22099, 22032.

(1126) H. M. VAN DORP.

BATAVIA, *Mei* 1856.

Bij twee jonge kinderen wordt verlangd eene **Bonne**; eenigzins met de Fransche taal bekend, adres bij de boekhandelaar *H. M. van Dorp* te Batavia. (1123)

De ondergeteekenden, passagiers aan boord van het Nederl. schip **Cornelia**, kapt. *J. A. N. Schagen van Leeuwen*, betuigen langs dezen weg bij hun arrivement te Batavia, hunnen opregten en hartelijken dank aan dien Gezagvoerder, voor de in allen opzigte beleefde en aangename behandeling gedurende de geheele reis ten hunnen opzigte betoond.

G. D. A. AMPT, Lt. t/z. 1 kl.
P. P. W. KEUCHENIUS en Echtgenoot.
Mej. A. VAN WELIJ.
J. G. STROBEL.
P. J. VAN STARKENBORG JUTTING.
W. M. HAAXMAN.

BATAVIA, 22 *Mei* 1856. (1127)

In een der binnenresidentiën van Java wordt gezocht een muziekmeester die lessen op **Piano** en andere instrumenten kan geven en piano's kan stemmen.

Het inkomen kan op *f* 300.— berekend worden met verdere vooruitzigten. Gegadigde worden verzocht zich met gefrankeerde brieven en met overlegging van de noodige getuigschriften te adresseren onder Lt. S. M. bij

(1128) H. M. VAN DORP.

Instituut voor Opvoeding en Gymnasiaal Onderwijs

TE HERWIJNEN.

De ondergeteekende, Directeur van voornoemd Instituut, geeft zich de eer, aan Ouders en Voogden bekend te maken, dat de volgende cursus begint met den 16 Augustus e. k. Hij noodigt al degenen, die verlangen mogten, hunne kinderen of pupillen alsdan geplaatst te zien, beleefdelijk uit, hem deswege tijdig hun verlangen schriftelijk mede te deelen. Nopens de voorwaarden der opname verwijst hij naar het Prospectus, opgenomen in den Java-Bode van 24 Mei No. 42, onder opmerking, dat de schoolgelden, ten gevolge eener gunstige beschikking van het Nederlandsch Indische Gouvernement, verminderd zijn tot *f* 720 's jaars.

(1115) Dr. A. L. GASTMANN.

HERWIJNEN, 20 *Mei* 1856.

Loge de Ster in het Oosten.

Receptie in den 2den graad, op Donderdag den 29 Mei 1856, des avonds ten 7½ ure.

De werkzaamheden dezelfde zijnde, als voor de niet doorgegane receptie van den 22sten bepaald was, zoo zullen er, voor de thans uitgeschrevene, *geene* convocatie-billetten aan de leden worden rondgezonden.

De 2de Secretaris,

(1124) D. JANNETTE WALEN.

HET MAGAZIJN van

HEEREN MODE-ARTIKELEN

van *S. D. Brandon.*

IS VERPLAATST,

van Passer Senin, naar Rijswijk, naast de Rijswijksche Apotheek. (1171)

Debiteuren en Crediteuren in den boedel van wijlen den Wel Edel Gestrengen Heer *Carolus Jacobus Smulders*, in leven Ridder der Orde van den Nederlandschen Leeuw, oud President der Javasche Bank, den 17den April ll. overleden, worden bij deze verzocht, binnen den tijd van drie maanden betalingen of aangiften te doen aan den

Testamentaire Executeur,

(1180) A. H. CLIGNETT.

SAMARANG, *den* 22 *Mei* 1856.

KOKKIE BITJA,

Drie Gulden. Franco *Vier Gulden.*

(1149) LANGE & Co.

---

begrijpen."

»Gij zijt althans voor mij geschikt! — Zoo lang ik leef, zult gij bij mij blijven. Mijn vroegere klerken wisten altijd de schoone man zijn, maar gij zijt geheel anders; gij weet, hoe het in de wereld gaat."

»Of ik dat weet! Ieder is zich zelf het naast."

»Ha ha!" lachte Jacob. »Gij kent de wereld."

Jacob, ofschoon een listig mensch, had dezen keer met iemand te doen, die, zoo niet listiger dan toch even doorslepen was als hij zelf. Hij had ditmaal de rekening buiten den waard gemaakt, omdat hij zijne zaken te veel voor Frans had blootgelegd.

Frans verzocht zijn patroon verlof om des avonds de stad eens te mogen bezien, waartoe hij zijne toestemming verkreeg. Langs omwegen ijlde hij naar de woning zijner moeder, alwaar Seilits reeds op hem wachtte. Hij ging met hem in een daaraan grenzend vertrek.

»Gij hebt u zeker over mijn gedrag van heden verwonderd?" begon Frans.

»Ja, zeker!" antwoordde Seilits, »en ik ben begeerig de reden daarvan te vernemen."

Hierop deelde Frans hem zijn geheele gesprek mede; beloofde, indien Seilits gegronde aanspraak op het landgoed, ens., kon maken, hem te zullen bijstaan. Hij moest slechts een naauwkeurig berigt van zijn vroegeren toestand en van de betrekking zijns vaders tot Jacob opmaken, en verklaren, of hij bewijzen voor zijn goed regt kon aanvoeren.

»Toen mijn vader stierf," begon Seilits, »was ik, wel is waar, eerst vijf jaren oud, maar ik herinner mij nog zeer goed, dat hij tot mij zeide: »Johannes, de heer Jacob zal u tot een tweeden vader verstrekken, en wanneer gij meerderjarig zijt, zal hij u mijn geld en goed, dat hij tot zoolang onder zijne berusting heeft, teruggeven." Waar dat goed ligt, hoe groot het vermogen in klinkende specie bedraagt, weet ik niet, dewijl ik toen nog een kind was; maar dat hetgeen ik zoo even zeide waar is, kan ik bezweren."

»Dat alles baat niets, beste vriend! — Er moeten bewijzen zijn."

»Ja, bewijzen heb ik niet. Hij heeft toen wel een stuk opgemaakt, waarin hij verklaart, dat hij van mijn vader een landgoed en ook klinkend geld in bewaring heeft gekregen, maar dat geschrift, dat mijn vader mij gegeven heeft, op grond waarvan ik het opeischen kon en dat mij later als bewijs mijner vordering zou moeten dienen, heeft de schurk mij afhandig weten te maken, terwijl hij mij zeide, dat een fraaije prent, die hij mij toen gaf, veel beter voor mij was. — Ik was zoo dom!"

»Maar waarom heeft uw vader dan geen testament gemaakt?"

»Omdat hij te gierig was. Hij zeide, dat het geld, dat hij voor een testament moest geven, en de onkosten voor zegel en schrijfloon, die later door de regtbank in rekening gebragt werden, konden uitgewonnen worden."

»Dat was onzin! — Nu is alles verloren."

»Waarlijk? — Maar ik zal vorderen, dat Jacob mij rekenschap aflegt — ik heb het reeds eenmaal gedaan — ik zal hem zijne schurkerij onder het oog brengen en het geweld trachten te verkrijgen, wat ik met goedheid niet verwerven kan."

(*Wordt vervolgd.*)

BATAVIA.

Van verschillende zijden is ons de aanmerking gemaakt, dat wij in ons vorig nommer zoo weinig woorden aan het vertrek van den afgetreden Gouverneur Generaal, den heere Mr. *A. J. Duymaer van Twist* hebben gewijd en heeft men daaruit wel gevolgtrekkingen willen maken, die geenszins met de hoogachting en erkentelijkheid, die wij voor H. D. persoon koesteren, overeenkomen. Immers, indien iemand, dan heeft de *Java-Bode* redenen tot die hoogachting, tot die erkentelijkheid. Onder H. D. bestuur toch zag ons blad het eerst het licht en voortdurend mogt het zich verheugen in de welwillende bescherming van den afgetreden Gouverneur Generaal. Gaarne hadden wij dan ook onze, nu stille wenschen voor H. D. behouden overtogt naar Nederland, voortdurende gezondheid, voorspoed, en zelfvoldoening, na de zware taak, die op hem rustte, te hebben afgeweven, openlijk geuit en daarbij de opregte betuigingen onzer erkentelijkheid gevoegd, dan ééne omstandigheid heeft ons hierin tot hinderpaal gestrekt. De afgetreden Gouverneur Generaal had voor *alle* eerbewijzingen bij H. D. vertrek bedankt. Blijkbaar lag hierin opgesloten, dat het H. D. aangenaam zou zijn, dat van dat vertrek zoo weinig mogelijk ophef werd gemaakt en uit dien hoofde hebben ook wij vermeend ons te *moeten* bepalen tot de weinige woorden, dienaangaande in ons vorig nommer te vinden.

— De Gala-voorstelling, door de Fransche tooneel Directie aangekondigd ter gelegenheid der aankomst van Zijne Excellentie den Gouverneur Generaal van Nederlandsch Indie, heeft l.l. Maandag avond plaats gehad, was prachtig en werd vereerd door de tegenwoordigheid van Z. E. en door die van het grootendeel der hooge personen in Gouvernemens dienst in groot costuum. De zaal van het tooneel was smaakvol versierd, zeer helder verlicht en de directie van het Fransche tooneel had alles aangewend, om deze plegtigheid den meesten luister bij te zetten. Talrijk was de opkomst van het publiek.

De opéra-comique in drie bedrijven *les Diamans de la Couronne* werd opgevoerd en over het algemeen zeer goed. Mlle *Berger* als la Catarina en later als koningin voldeed ten zeerste. Haar rol leende er zich geheel toe, om hare gemakkelijke en aaneengeschakelde stembuiging ten volle te doen uitkomen en vooral was de wijze, waarop zij het groote aria in het tweede bedrijf, eene ware klip voor zoovele Chanteuses, zong, bekoorlijk en bewonderingswaardig. Wij kunnen haar daarvoor niet genoeg loven en indien het publiek op dat oogenblik niet in toejuichingen losbarstte, was dit, naar ons inzien, alleen het gevolg der plegtigheid en verminderd het in niets de verdienste van haar schoon talent.

De Hr. *St. Denis* in de rol van Reballedo en de Hr. *Duchaumont* in dien van Don Henrique, hebben Mlle *Berger* zeer goed ter zijde gestaan en op nieuw de uitmuntende talenten, die zij als zangers en acteurs bezitten, ten toon gespreid. Vooral wist de eerste, door de zuivere en gepaste voordragt van het rapport aan de koningin, de algemeene aandacht op zich te vestigen.

De *Pas noble*, door Mevr. *St. Denis* en *Prévot* gedanst, werd *nobel* en bevallig door die dames ten uitvoer gebragt en wij hopen dat zij wel geloof zullen willen hechten aan onze opregte taal, over hunne talenten, die telkenmale, wanneer zij op het tooneel verschijnen, de algemeene bewondering opwekken.

Wij maken van deze gelegenheid gebruik om ook nog eenige weinige woorden te zeggen over de voorstelling van de opéra *la Juive*, op Vrijdag den 23 dezer maand, waarin bovenal Mme *Ghymers* als Rachel, de Hr. *Allart* in de rol van Eleázar en de Hr. *Duchaumont* in die van Leopold, hebben uitgemunt. De eerste bekoorde het publiek door haren welluidenden, lieflijken zang, en haar gebarenspel mogt verscheidene malen de goedkeuring wegdragen. Ten volle deed zij ons den omvang kennen harer voortreffelijke stem, die vooral in de beide eerste bedrijven ieders ooren kluisterden en het was niet te verwonderen, dat zij reeds na het tweede bedrijf werd terug geroepen en met herhaald handgeklap toegejuicht. Ook hebben wij met genoegen ontwaard, dat onze weinige woorden in den *Java-Bode* van den 10 dezer, eene gunstige uitwerking gehad hebben, daar zij meer gerustheid in hare handelingen op het tooneel aan den dag lag en wij herhalen het, dat Mme *Ghymers* weldra al meer en meer het voorwerp der welwillende bewondering van het Bataviaasch publiek zal worden.

De heer *Allart* werd verscheidene malen toegejuicht en al den lof hem toegezwaaid, was wel verdiend. Evenwel kwam het ons voor, dat deze zanger in de beide eerste bedrijven zoodanig uitmuntte, dat wij vreesden voor het vierde bedrijf; doch ofschoon zijne stem wel eenigzins verminderde, zoo hadden wij toch reden om den ganschen avond in hem den schoonen zanger te blijven bewonderen.

De heer *Duchaumont* was gelijk altijd de bijzonder aangename zanger en de onberispelijke muzijkkenner. Maar waaraan moeten wij toch de kaalheid van het publiek voor dien zanger toeschrijven? Was hij niet het gansche jaar de regterhand der directie en hebben wij hem niet in bijna alle drama's, vaudevilles, opéra's, zelfs in het ballet, zijne rollen op de loffelijkste wijze zien vervullen? Ja! maar missschien een weinig te koud. Een weinig meer vuur van zijn kant en den heer *Duchaumont* zal weldra de sympathie van het publiek deelachtig worden.

Bij het einde der opéra herhaalden zich de daverende toejuichingen en Mme *Ghymers* en de Hr. *Allart* werden nogmaals teruggeroepen.

— Wij achten ons verpligt nog eens terug te komen op de bovenvermelde Gala-Voorstelling in den Schouwburg van Maandag l.l., dewijl zij eene bron van groote teleurstelling schijnt geweest te zijn voor velen, zeer velen zelfs, die huiswaarts hebben moeten keeren, omdat aan hunne kleeding, een witte das, of een zwarte broek ontbrak. Begrijpelijk valt het dat zij, die een toertje van vijf of zes palen voor niet heen en terug hebben [illegible] te huis zullen zijn gekomen. Gelukkig zij, die zich in den nood hebben weten te redden, door in de haast hun witte zakdoek (gebruikt of ongebruikt?) om den hals te slaan, doch met de *inexprimable* ging dat zoo gemakkelijk niet. Maar nu doen wij de vraag: was het publiek wel aan die gala-kleeding, die trouwens hier in Indie nooit duidelijk omschreven is, zoodat men daaromtrent nog altijd in groote onzekerheid verkeert, gebonden, alléén omdat het der directie van het Fransche tooneel behaagd heeft in hare annonce bekend te stellen, dat er eene Gala-voorstelling zou plaats hebben, *echter zonder vermelding op wiens last?* Het is wel aan geen twijfel onderhevig, dat die directie geenszins is een *autoriteit*, wiens bevelen door het publiek behoeven te worden opgevolgd en hare nalatigheid te dezen opzigte heeft haar zeer waarschijnlijk nog al een aardig sommetje gekost. Zelfs *de Directie van den Schouwburg* schijnt omtrent die lastgeving in onwetendheid verkeerd te hebben, want ook eenigen harer leden moesten zich gedwongen huiswaarts te keeren of tot den zakdoek toevlugt te nemen, en het is te wenschen, dat wanneer zich weder eene dergelijke plegtige gelegenheid voordoet, vooral om de wille van het decorum, meerdere duidelijkheid en bepaalde opgave van wien den last uitgaat, het publiek in staat zal stellen zich te herinneren, welke verpligting op hetzelve rust, indien het die plegtigheid wil bijwonen.

Djoodjocarta. In den morgen van den 6den Mei jl., is alhier overleden jhr. mr. *W. C. E. de Geer*, resident van Djoodjocarta; het stoffelijk overschot is den volgenden morgen met de meeste plegtigheid ter aarde besteld. De lijkstaatsie werd vergezeld door Z. H. den sultan van Djoodjocarta, den pangeran adhipati *Pakoe Alam*, al de prinsen van het hof en de Europesche ingezetenen der residentie.

Rembang. Onder dagteekening van den 10den dezer wordt van Rembang medegedeeld, dat zekere inlander *Nojo Sentiko*, van Sedan, die zich in den laatsten tijd veel met bidden had bezig gehouden, een paar dagen te voren door den wedhono dier plaats opgeroepen zijnde, geweigerd had aan die oproeping te voldoen, en dat, toen dezelve herhaald werd, hij de zendelingen van den wedhono door een twintigtal gewapende inlanders op de vlugt had doen drijven.

De wedhono had zich daarop in persoon derwaarts begeven, ten einde zich van *Nojo Sentiko* te verzekeren. Deze was echter met een dertigtal volgelingen op de vlugt gegaan, met het doel om te trachten de bosschen van Djepon, onder Blora, te bereiken.

Door den wedhono steeds vervolgd, hield hij onderweg stand en kwam het tusschen beiden tot een treffen, waarbij de wedhono door een geweerschot het leven verloor en nog drie inlanders, waaronder een zijner zoons, gewond werden. Daarna staken zij eenige woningen in de dessa Merak en eene tabakschuur van den ondernemer de Voogt in brand en vervolgden hunnen weg naar

bijna ook het graf van zijn verfoeijelijken dienst.” »De waarheid is echter, dat in Langowan het aantal heidenen nog bijkans het dubbele is van dat der christenen of met andere woorden, dat de christenen er nog verre de minderheid uitmaken.”

[illegible] heb dus overdreven voorstellingen gegeven, de [illegible]id niet gezegd. En waarin? de lezer die mijn [illegible]ent niet heeft ingezien, kan naar aanleiding van het slot der aanmerking des heeren *B* antwoorden; omdat gij het doet voorkomen, als waren er geene of nog maar weinige heidenen meer in de Minahassa, althans in het district Langowan. Maar zou reeds aanstonds, [illegible] een beweren te dwaas zijn, om het van mij, die daar reisde, te mogen veronderstellen, daar het, hoe weinig men in Indie over het algemeen ook van de Evangelisatie in de Minahassa weet, van algemeene bekendheid is, dat nog duizende Alfoersche heidenen aldaar zijn; bovendien heb ik ook, en wel bepaald voor Langowan, benevens de zes andere districten, wier gemeenten, de in de negorij Langowan gevestigde zendeling *Schwartz* bedient, de aanwezigheid aldaar, van nog duizende Alfoersche heidenen erkent, en als waarheid op den voorgrond gesteld. Immers een ieder, welke er de oogen niet voor sluit, kan in den aanvang van mijn fragment lezen: »*Schwartz* alleen bedient de gemeenten van zeven districten. Het getal der christenen daar, bedraagt ruim tien duizend zielen en wordt *nog ver overtroffen door dat der in die districten nog overig zijnde heidenen.*” Verder spreek ik op de aangehaalde plaats niet van het district, maar van de hoofdplaats Langowan. Ik zeg niet *in* Langowan maar *te* Langowan. En wat zeg ik nu van Langowan? de plaats door den heer *B* buiten zijn verband gegeven, behoeft daaruit nadere toelichting. Kortelijk laat ik die hier volgen. Ik bleef twee dagen achter te Langowan, ten huize van *Schwartz*. 's Namiddags maakte ik eene wandeling door de negorij, ging met *Schwartz* eenige huizen binnen, bezocht verscheidene leden zijner gemeente. Hij verhaalde mij veel van zijne werkzaamheden, van den vroegeren en tegenwoordigen toestand zijner gemeente; hoe Langowan bij zijne komst geheel heidensch was, hoe daar eene groote menigte van heidensche priesters en priesteressen was, Walian's genoemd, en zij daar gedurig hunne Heidensche feesten vierden. De heer *Pietermaat*, vroeger resident aldaar, geeft eene korte beschrijving van die feesten, welke hij met Bachus feesten vergelijkt. Ik hoor verder, welk een schijnbaar ondankbaren werkkring *Schwartz* langen tijd te Langowan vond, dat hij later zich over de grootste zegeningen op zijn werk mogt verheugen, dat ook van alle de vroegere Walians nu nog maar eene, eene oude kranke vrouw, te Langowan is overgebleven. Dat alles geef ik den lezer in mijn reisverhaal terug.

Op mijn verzoek brengt *Schwartz* mij in de hut en aan de rustbank waar die oude vrouw nederligt, welke ik met volle regt, »de laatste der Walians van Langowan” [illegible] noemen. En nu aan die rustbank staande, zeg ik: »het dolle geraas der Heidensche feesten zweeg, hun woeste spel en zedeloosheid gingen voorbij, reeds voorlang werd het laatste Baäls feest te Langowan gevierd.” Meent de heer *B* misschien, dat ik daarmede den lezer, rethorische uit de lucht gegrepen tirades, geef, [illegible] ik, niet spreek in de taal van den koelen beschouwer, ik kan hem verzekeren, daarin strenge waarheid te geven. Ook dat toch had de heer *Schwartz*, die hier voorzeker wel een bevoegd autoriteit zal zijn, mij verzekerd, dat de Heidensche feesten reeds voorlang niet meer te Langowan gevierd waren. En hoe viel er ook aan te twijfelen, dat ze niet voor Langowan voorbijgegaan waren, met hun dolle geraas, hun woeste spel en zedeloosheid, daar wij toch stonden aan de rustbank van de laatste hunner priesters en priesteressen, der Walians, die daarop steeds voorgaan, onder wier leiding ze steeds geschieden. De vrouw ligt daar krank en afgeleefd neder, haren dood nabij, daarom mogt ik ook zeggen, wij stonden aan haar graf. Ik besluit »bijna ook het graf van den verfoeijelijken Baäls dienst.” Schuilt daarin misschien de overdrijving? Maar dan vraag ik ieder, of ik dat niet billijk konde laten volgen, na hetgeen ik van *Schwartz* had gehoord en daar in die hut zag?

Nog geen twintig jaren zijn verloopen sedert *Schwartz* zich te Langowan heeft gevestigd. Hij vindt daar een magtig heidendom. Vergeefs is in den aanvang al zijn pogen om het te bestrijden. Eindelijk ziet hij vruchten. Niet slechts worden die vroegere heidenen achtereenvolgend in grooten getale zijne bekeerlingen, maar ook zwijgen de feesten der overgebleven heidenen, sterven de heidensche priesters en priesteressen tot op eene uit, trekken de heidenen zich als beschaamd voor hun bijgeloof terug. Ieder volgend jaar komen vele nieuwe bekeerlingen tot de ouden, vooral van uit het opkomend geslacht, en worden geenszins maar zoo ligtvaardig aangenomen, daar *Schwartz* zelve schrijft:[1] Ik houd hen, die zich na het onderzoek omtrent de reden van hunnen overgang uit het heidendom, tot doopcandidaten hebben laten opschrijven, een tot twee jaren in het onderwijs, om hen en mij daardoor in de gelegenheid te stellen hunne keus of verlangen te beproeven.” Bedenken wij nu verder, hoe in de laatste jaren steeds meerdere heidenen te Langowan christenen werden, hoe nog vele doopcandidaten onder de heidenen geteld worden, hoe het Christendom, gelijk ik ook later in mijn reisverhaal heb opgeteekend, ook zijnen onmiskenbaar zigtbaren invloed op de nog overblijvende heidenen uitoefent, die daardoor in eene overgangs-periode van het heidendom tot het christendom verkeeren, dan vraag ik of ik bij zoo algeheele ommekeer van zaken, bij zoo eenig gezegende vruchten der Evangelisatie in een tijdsverloop van nog geen twintig jaar, te Langowan, bij zoo bijzonder gunstigen toestand als ik in het afgeloopen jaar daar vond, niet billijk van die plaats kan zeggen dat het heidendom er zijn graf nabij is. Ik laat de beantwoording der vraag zoo gerust aan anderen over, als ik moeijelijk vat hoe de heer *B.* in mijne woorden eene overdrijving konde vinden, aan welke zijne teregtwijzing de juist nuchtere beteekenis moest geven.

J. F. G. Brumund.

---

1) Verslag van den staat en werkzaamheden van het Nederlandsche Zendeling genootschap in 1854, pag. 18.

Scheepsberigten.

Straat Sunda doorgezeild.

Datum		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van	Datum.	Naar
Mei	22	Engelsch	Julindur.	G. Bilton.	Hongkong.	10 April	Londen.
»	—	Nederlandsch	Macao	A. A. Hoffman.	Batavia	22 Mei.	Tjilatjap.
»	—	Engelsch	Commodore.	A. Baw.	Singapore.	27 Maart	Kaap en Londen.
»	23	»	Ballarat.	H. Jones	Melbourn.	25 April	Singapore.
»	—	»	Acasta.	Ahier.	Diemensland	17 »	»
»	—	Zweedsch	Helena.	Hagstrom.	Liverpool	17 Jan.	Batavia.
»	—	Deensch	Emely	R. Aschlund.	Melbourn	11 April	»

Aangekomen Schepen te Batavia.

Datum.		Vlag.		Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van.	Datum.	Agenten.
Mei	24	Nederl. Indisch	bark	Faid Alim	Said Alhadie	Joboes	8 Mei	B. I. Jacobs.
»	—	Deensch	»	Emuy	Aschlund	Port Philip	10 April	C. Behre en G. Kinder.
»	—	Zweedsch	»	Helena	Hagerstrom	Liverpool	10 Jan.	Metzendorff Wilmans en co.
»	—	Hamburgsch	schip	Alma en Olga	Osnabruch	Sydney	9 April	»
»	—	Bremer	schoen.	Canopus	R. Kayser	Makasser	17 Mei	C. Behre en G. Kinder.
»	25	Nederlandsch	brik	Antoinette	F. Chasteau	»	18 »	B. Kopersmit en co.
»	—	Z. M.	stooms.	Amsterdam	kapt. lt. t/z. de Vries.	Noord West		
»	26	Nederl. Indisch	bark	Marianna Antoinette	J. C. Lebert	Samarang	22 Mei	B. Kopersmit en co.

Vertrokken Schepen van Batavia.

Datum.		Vlag.		Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar
Mei	24	Nederl. Indisch	bark	Kim Tiantay	Tjoa Inglan	
»	—	Z. M.	stooms.	Amsterdam	kapt. lt. t/z. A. A. de Vries	Koepst. om de N. W.
»	25	Nederl Indisch	»	Koningin der Nederlanden	J. Prins	Samarang en Soerabaya.
»	—	» »	»	Langen Lamongan	T. Deighton	Samarang.
»	—	Nederlandsch	bark	Amicitia	S. Janse	Amsterdam.
»	—	»	»	Azia	Abrahams	Indramayoe.
»	—	Nederl. Indisch	»	Bintang Timor	Said Machmoen	Samarang.
»	—	» »	schoen.	Argo	Massingham	Cheribon.
»	—	Oldenburgsch	schip	Mimie	Segebade	Soerabaya.
»	26	Nederlandsch	bark	Vriendschap	Buys	Hongkong.
»	—	Nederl. Indisch	»	Orestes	Jo Agouw	China.
»	—	» »	»	Fathool Wahap	Sech Beljoen	Soer. en Macassar.
»	27	Nederlandsch	»	Helena en Anna	Lupeke	Soerabaya.
»	28	»	schip	Pieter Corn. Zn. 't Hooft	Koens	»
»	—	»	bark	Twee Cornelissen	J. C. Kreye	Ned. via. Soerabaya.
»	—	Nederl Indisch	»	Almansoor	Said Alie bin Djen	Tagal.
»	—	Amerikaansch.	»	Dragon		Amerika.
»	—	»	schip	Tuskina		Melbourn.

In lading liggende Schepen te Batavia.

Vlag.		Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Bestemming.	Agenten.
Nederlandsch	bark	Resident van Son	Kramers	Japan.	B. Kopersmit en co.
»	»	Jan van Hoorn.	Logger	Dordrecht	»
»	»	Jeannette *	T. Visser		»
»	»	Welvaart	Mooy	Holland	Busing Schröder en co.
»	»	Johanna Catharina	Van der Gouwe		»
»	bark	Neerlands Koning	W. Calander	Rotterdam.	Reynst en Vinju.
»	»	Sara Johanna *	L. ten Beekel.	Japan	Haager en Schuurman.
»	schip	Anna en Eline *	Jaski	Sam. en Soerabaya.	»
»	bark	Wealstroom	P. W. B. Melleng	Ned. via Soerabaya	Landberg, Bezoet de Bie en co.
»	»	Robertus Hendrikus	R. H. Mulder	Rotterdam	G. Suermondt en co.
»	clipper	schip Electra *	H. Wegman.	»	»
»	bark	Cornelia	Schagen van Leeuwen.	Samarang en Soerabaya	de Weerdt Ruyl en co.
»	»	Prins Hendrik	J. C. Topper		Dummler en co.
Nederl. Indisch	»	Naga Laut *	Wentholt	Samarang.	B. Kopersmit en co.
» »	»	Marianne Anthoinette *	Lebert	»	»
» »	»	Ana Serie *	Said Oemar Satrie	Soer. en Sumanap.	B. J. Jacobs.
» »	»	Faid Alim *	Said Alhadie	Samarang.	»
» »	bark	Said Maskoor *	Alie		D. N. Buys en co.
» »	»	Assad Dullah*	Moch. Konang.		»
» »	»	Djaleha*	Hadjie Hassan		»
» »	bark	Futkus [illegible]	Sech bin [illegible]	Soerabaya.	»
Zweedsch	brik	Mary *	C. Silversparte	Zweden	Metzendorff, Wilmans en co.
»	bark	Esther *	Essen.	»	»
»	»	Helena *	Hagerstrom.	»	»
»	»	Alma en Olga *	Osnabruch		»
Engelsch	schip	Whampoa *	E. Goale	Singapore	Maclaine, Watson en co.
Amerikaansch.	bark	Milford *	T. Carry	China	Paine, Stricker en co.
»	brik	Aucland*	C. Nelson		Maclaine Watson en co.
Deensch	bark	Emuy *	R. Aschlund		C. Behre en G. Kinder.
Hamburgsch	»	George Heinrich *	J. Letzen	Hamburg	»
Bremer	bark	Canopus *	Keyser	Macasser.	»
»	schip	Minerva *	Wieting.		Busing. Schröder en co.

De Particuliere Schepen zijn aangeduid met een *

Aangekomen schepen te *Samarang.*

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van
Mei	17	N. I.	stooms. Macasser	F. H. Schmidt	Batavia.
»	—	»	stooms. Langen Lamongan	T. Deighton	»
»	18	»	bark Kiem Tian Hoat	Gooi Bing Kiat	»
»	19	»	bark Alnoer	Sech Seid	»
»	—	»	bark Columbus Almansoor	Sech Beoeseer.	Soerabaya.
»	20	»	bark Fathal Haer	Sech Behaloan	Singapore.
»	21	Zweed.	bark Thetis	L. E. Pipping.	Batavia.
»	—	N. I.	bark Amsterdam	Mohamat Ijasin.	»
»	—	»	kotter Eduard.	H. F. Mackenzie	Soerabaya.

Vertrokken Schepen van *Samarang.*

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar
Mei	16	N. I.	stooms. Padang	G. Bosch	Batavia.
»	—	»	bark Naga Laut	Wentholt	»
»	18	»	st. Macassar	Schmidt	Soerabaya.
»	20	»	stooms. Langen Lamongan.	T. Deighton	Batavia.
»	21	»	bark Amana Tulbaxie	Sech Bintak	Soerabaya.
»	—	»	» Lachmadie	Sech Sagah	Pekalongan.

In lading liggende Schepen te *Samarang.*

Vlag.			Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Bestemming.	Agenten.
Nederl. Indisch		bark	Ellen	J. Winter	Pecalongan	B. Kopersmit en co.
»	»	»	Amsterdam.	Mohamat Yasin	Soerabaya, Benjerm. en Kottie	Gezagvoerder.
»	»	»	Alnoor	Sech Said		»
»	»	»	Fataboel Radjak	Sech Rachman.	Singapore.	»
»	»	»	Fathal Hair	Sech Behaloean		»
»	»	»	Kiem Tian Hoat	Goei Beng Kiat	Soerabaya en Banjermasing.	»
»	»	schoen.	Hap Eng	Tan Kie.		»
»	»	kotter	Eduard	H. F. Mackenzie		»
»	»	bark	Pielades	C. Wenke		»
»	»	brik	Fhieda Rachman	Sech Bilfagie		»
»	»	bark	Columbus Almansoor	Sech Oemar.	China via Singapore	»
Siamsch		»	Kiem Po Hoat	Oey Kiong.	Singapore.	»
Engelsch		brik	Emigrant	A. de Wolff	China	»
Nederlandsch		schoen.	Valparaiso	E. J. Kok		Dorrepaal en co.
Zweedsch		bark	Thetis.	L. E. Pipping.	Zweden	van den Broek en Wesselman.

Aangekomen schepen te *Soerabaya.*

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van
Mei	17	N. I.	schoen. Carolina	Pa Jatie	Pasaroean.
»	—	»	» Anis	Sech Bahsn	Sandell etl.
»	19	»	stooms. Macassar	F. H. Schmidt.	Batavia.

Vertrokken schepen van *Soerabaya.*

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar
Mei	17	Ned.	bark Welvaart.	J. N. Mooi.	Ned. v. Bat.
»	—	N. I.	schoen. Schandar Salim	Said Madewie.	Banjermass.
»	—	»	brik Salim	Sech Bah	Amboina.
»	—	»	bark Maas Dennok	Hadjie Achmat.	Sumanap.
»	—	»	» Djoemoeroet	Oei Boe	Balie Amp.
»	18	»	schoen. Tio Kiem Tianghay	Tio Tjaising	Singapore.
»	—	Ned.	bark Amsterdam	Wehdemeijer	Nederland.
»	19	N. I.	» Tatès Banjermasing	Sarif Abdulla.	Bima.
»	—	»	kotter Eduard	H. F. Mackenzie	Batavia.
»	—	Bal.	schoen. Ardjoeno.	Kwa Sam	Balie Bat.

In lading liggende Schepen te *Soerabaya.*

Vlag.		Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Bestemming.	Agenten.
Nederlandsch	schip	Philoncia	C. Redeman	Nederland	Fraser, Eaton en co.
»	»	de Stad Zierikzee	D. Ochtman	»	W. Coster de [illegible]
Nederl. Indisch	bark	Salim	Sech Rachman	Molukkos.	Sech Said Actal [illegible]
Balisch	»	Fathool Rachman	Hadjie Moh Kasim	Balie	[illegible]

AANGEKOMEN PASSAGIERS TE BATAVIA.

Met het Ned. schip *Welvaart:* de heeren *D. A. Varkevisser.*
Met de N. I. bark *Faid Alim:* Mevr. *Scheijl*
Met de Deens bark *Emoy:* de heer *Ballot.*
Met de Brem schooner brik *Canopus:* de heeren *G. W. A. van der Veen — J. H. de Grave.*
Met de bark *Marianna Antoinette:* de heeren *Herklots. — C. Cernle. —* Mevr. de wed. Pluim Ments en *dochter. —* Mevr. *Lebert.*

VERTROKKEN PASSAGIERS VAN BATAVIA.

Met het N. I. stooms *Padang:* de heeren *R. P. van Hengelaar. — J. C. van Heusde. — P. J. L. B. van Batenburg. — J. Purvis. —* Z. M. troepen.
Met het N. I. *Banda:* de heeren *A. Fermandes. — G. Schimmelpenninck — J. C. Kruijmel —* Z. M. troepen.
Met het Ned. schip *Rotterdam:* de Oud-Gouverneur-Genelaar van Ned. Indie: Mr. Duymaer van *Twist* en *echtgenoot.—* Mejufv. van *Heusde. —* en 2 bedienden.
Met het N. I. stooms. *Koningin der Nederlanden:* de heeren *G. Weijnschenk — C. W. C. Bronekorst — G. L. Dorrepaal. — J. Diederiks. — P. Tiedeman. — A. K. Mossembekker — A. J. Smitt. — W. B. Londen — A. Gevers. — Koppeschaar. — P. W. Hofland. —* Mevr. de wed. *R. J. R. van Braam van Son. —* Mejufv. *T. F. Tadje —*
Met de schooner *Argo:* de heeren *J. Walker. — H. J. A. uan Beulingen. —* en *E. J. B. Prairie*
Met het Ned. schip *Vriendschap. —* 9 chinezen.

Handelsberigten.

Aan- en Uitvoer te Batavia *van den* 20 *tot en met den* 24 *Mei* 1856.

AANVOER.

Van Nederland per ned. ned. schip *Waalstroom*, gez. Melling. agt. Landberg en co.

25 coll. machinerien. *van Heel.*
2 ks. ijzerwerk. 28 do. manufact. 21 do. provisien. *de Weerdt Ruyl en co.*
2 ks. ijzerwerk. *s'Jacob.*
2 ks. ijzerwerk. *Lawick.*
7 coll. macherien. *Lucassen.*
1 kt. stroo-matten. 1 do. laken. *T. Crone.*
3 coll. medicijnen. *Schröder.*
22 coll. medicijnen. 1 do. diversen. *Gering en co.*
1 kt. manufacturen. *Bahre en Kinder.*
165 coll. manufacturen. *Busing Schröder en co.*
1 coll. provisien. *Boke.*
2 coll. zijde manufacturen. 10 coll. manufacturen. *Pandel en Stiehaus.*
1 coll. provisien. *Vaupel en co.*
10 pijp. wijn. *Metzendorff Wilmans en co.*
150 kn. bier. *Haager en Schuurman.*
29 coll. manufacturen. *Moermann en co.*
9 ks. schrijfbehoeften. *H. M. v. Derp.*
50 assen. 1 bos. ijzer en staal. 1 pak zinkplaten. 1 do. kop. do. 3 ks. ijzerwerk. *Cramerus en Reed.*
10 vn. zink. 73 kn. zeildoek. 520 vn. vleesch. 37 bn. zakken. 20 vs. specie. 22 coll. gouv. goederen. *N. H. M.*
2 kn. laken. *Crone en v. d. Beek.*
6 coll. koopmanschappen. 1 kt. koopmanschappen. 3 do. kramerijen. 120 do. bier. 50 kazen. 25 vs. boter. 25 keld. genever. 15 ks. bier. *Order.*
50 ks. bier. *Moermann en co.*

Lading voor Samarang.

4 ks. rijtuigen. *Dorrepaal en co.*
6 ijzeren bakken. 5 do. pijpen. 3 ks. ijzerwerk. *v. d. Broek en v. Heel.*
2 kn. meubelen. *Knagge en co.*
4 kn. koopmanschapp. 50 md. min. water. *Wermuth en co.*
30 ks. manufacturen. *Kopersmit en co.*
93 ks. aardewerk. 15 do. glaswerk. 5 do. manufact. 12 do. koopmanschapp. 44 coll. kramerijen. 2 ks. brandkasten. 1 do. comp. werk. 1 do. jagt geweren. 4 coll. kramerijen. 96 ks. aardewerk. 10 do. glaswerk. 1 do. koopmanschappen. 4 do. manufact. 1 do. kramerijen. 2 do. snuif. 1 do. zweepen. *Bijmans en co.*
1 kt. koopmanschappen. *Knagge en co.*
5 ks. kramerijen. *Oliphant en co.*
4 ks. provisien. 10 md. min. water. 5 kn. likeur. 3 vn. haring. 3 do. ansjovis. 13 coll. provisien. 8 ks. azijn. 1 kt. medicijnen. 27 kn. kaas. 3 do. carpetten. *Order.*

Van Indramaijoe per ned. schip *Amicitia*, gez. Janse. agt. Haager en Schuurman.

991 pic. suiker. *Maclaine Watson en co.*
3675 ℔ java thee. 2 pic. notenmuscaat. 348 ps. buffelhuiden. *Agenten.*
$6132^{77}/_{100}$ pic. rijst. *Heckler.*

Van Tagal per praauw Maijang gez. Siedien.

2 koij. rijst. 25 pic. suiker. 30 do. geelaarde. 12 do. oud staal. 70 corg. bat. hoofddoeken. *Leuw Tjean.*

Van Becassie per praauw sampang gez. Dakim.

275 zakk. rijst. *Tekkleng.*

Van Tjicao per praauw sampang gez. div.

441 zakk. rijst. *Kim San.*

Van Mauk per praauw sampang div. gez. ....

425 zakk. rijst. *Song Bo en Lim Joan.*

Van Bantam per praauw sampang gez. div.

340 pic. rijst. *Oeij Theen, Oeij Tianseng en Io Tamnie.*

Van de Molukkes, Macasser, Soerabaya en Samarang per ned. ind. steomb. *Padang*, gez. Bosch. agt. Kopersmit en co.

3 ks. coralen. 1 pakje monsters. *Hunter Houghton en co.*
f 1000.— recepis. *T. Crone.*
1 pakje. *Specht Grijp.*
1 fleschje. *Oosterhoff.*
1 pakje. *Branden.*
1 kist. *Boescher.*
eenige gouv. goederen. *Gouvernement.*
2 ks. valsch-galon. 1 do. chitsen. *Bahre en Kinder.*
10 ks. manufact. 1 do. leder. *Adam en co.*
12 stoelen. 1 kt. koopmanschappen. *Order.*
218 ks. staal. *Paine Stricker en co.*
8 pic. koperwerk. 20/m. man. sigaren. 1 krandj. tabak. 1 kt. diversen. 5718 ℔ indigo. *Order,*
$8732^{1}/_{4}$ ℔ indigo. *Bahre en Kinder.*
5 paarden. 1 wagen. 2 ps. meubelen. 1 kt. do. *John Pryce en co.*

Van Calcutta per Am. schip *Aucland*, gez. Nelson. agt. Maclaine Watson en co.

2428 zakk. tarwe 122 pakk. zaden. 100 do. geelgaren. 75 do. loglijnen. 64 bn. goenie-zakken. *Andreas en co.*
7 bn. goenie-zakken. 40 hoeden. *Agenten.*

Van Bantam per praauw sampang gez. Taker en Sangiet.

4000 ps. buffelhuiden. *Oeij Theen.*

Van Tagal per praauw Maijang gez. Aswan.

1 koij. rijst. *Tio Njotjeng.*

Van Sumbawa per ned. ind. schip *Asa Sarie*, gez. Said awab bin Oemar Satrie.

350 paarden. *Said aloewie Satrie.*

Van Krawang per praauw sampang div. gez. ....

480 pic. rijst. div. Chinezen.

Van Tjicao per praauw sampang div. gez. ....

460 pic. rijst. div. Chinezen.

Van Becassie per praauw sampang div. gez. ....

1410 pic. rijst. div. Chinezen.

Van Passilian per praauw sampang div. gez. ....

310 pic. *Lie Ttang en Hadjie Mohamad.*

Van Mauk per praauw sampang gez. Rameé.

180 pic. rijst. *Seng Bo.*

Van Gedong Gedeé per praauw sampang gez. Kontho.

250 zakk. rijst. *Adjiem.*

Van Tjikandeé Ielier per praauw sampang gez. Kodien.

240 zakk. rijst. *Tiedeman en v. Kerchem.*

Van Tjeringien per praauw sampang gez. div.

1020 pic. rijst. div. Chinezen.

Van Tjeringien per praauw sampang gez. Mad.

260 pic. rijst. *Oeij Theen.*

Van Indramaijoe per praauw sampang gez. Doel.

250 pic. rijst. *Tan Agiok.*

Van Pamanoekan per praauw Kollek gez. Widjan.

3000 pakk. suiker. *Gezagv.*

Van Bantam per praauw sampang gez. Abas.

225 ps. buffelhuiden. *Amien.*

Van Tanara per praauw sampang div. gez. ....

860 pic. rijst. div. Chinezen.

Van Becassie per praauw sampang div. gez. ....

460 pic. rijst. *Sim Kie.*

Van Mauk per praauw sampang gez. Sidien.

200 zakk. rijst. *Sim Songga.*

Van Pamilian per praauw sampang div. gez. ....

230 zakk. rijst. *Lie Tiang.*

Van Krawang per praauw sampang gez. Alie.

200 pic. rijst. *Teng Ie.*

UITVOER.

Naar Bandjermassing per ned. ind. schip *Fatahoel Mobarak*, gez. Mohamad Ariep.

1 kt. chitzen. 1 do. everlast. *Gezagv.*
54 ks. ruwe katoen. 30 bn. rood garen. 1 kt. kantoorbehoeften. *N. H. M.*

Naar Soerabaya per ned. schip *Java Koerier*, gez. Reinisz. agt. Moormann en co.

12 vs. zilv. munt. *Aan boord gebleven lading.*

Naar Nederland per ned. schip *Kosmopoliet*, gez. Bouten. agt. Kopersmit en co.

11445 pic. koffij. 140 do. rotting. 1300 do. tin. $426^{340}/_{1000}$ do. thee. $326^{308}/_{1000}$ do. kaneel. 50 do. verfhout. *N. H. M.*
$1^{20}/_{100}$ pic. notenmuscaat. $23/_{100}$ do. foelie. *v. Riet en ter Gouw.*
1 kt. naturalien. *Gouvernement.*
11 coll. provisien. 1 kt. soija. *In 't Veld.*
1 kt. jap. goederen. *Landberg en co.*
1 kt. diversen. *Anderson Tolson en co.*

Naar Tagal per praauw Maijang gez. Preman.

19 ks. div. lijnwaden. 700 ps. zilv. munt. *Said aloewie Atas.*
3 ks. rood katoen. *Said aloewie Satrie.*

Naar Cheribon per praauw [illegible] gez. [illegible]

10 kn. div. lijnwaden. 2 [illegible] wit katoen. 250 ps. sp. matten. 300 ps. zilv. munt. *Said aloewie Atas.*

Naar Billiton per ned. ind. schoener *Srie Billiton*, gez. Salo.

f 8000.— silv. munt. 110 pic. rijst. *Reijnst en Vinju.*
48 ps. schoenen. 4 do. muilen. *Lim Sooleng.*
2 vs. buskruid. *Reijnst en Vinju.*

Naar Amsterdam per ned. schip *Amicitia*, gez. Janse. agt. Haager en Schuurman.

3675 ℔ java thee. 598 ps. buffelhuiden. 75 pic. rotting. 2 do. notenmuscaat. 119 do. gom dammer. *Agenten.*
991 pic. suiker. $5133^{77}/_{100}$ do. rijst. *Maclaine Watson en co.*
10 pic. notenmuscaat. $78/_{100}$ do. foelie. 1300 ℔ indigo. 394 fl. kaijoepoetie-olie. *Metzendorff Wilmans en co.*
49 pakk. walvisch baarden. *Tiedeman en v. d. Burg.*
50 ks. jap. sago. *Crone v. d. Beek.*
1 kt. kleinigheden. *Mispelblombeijer.*

Naar Hongkong per ned. schip *Vriendschap*, gez. Buijs. agt. Landberg en co.

580 tonn. steenkolen. *Aan boord gebleven lading.*
600 keld. genever. uit entrep. *Guermondt en co.*
494 pic. rotting. *Bahre en Kinder.*
1350 pic. rijst. 375 do. rotting. 300 keld. genever. uit entrep. *Haager en Schuurman.*
1 kt. jagt geweren. 1 do. pistolen. uit entrep. *Vaupel en co.*

Naar Nederland via Soerabaya per Oldb. schip *Mimi*, gez. Segebade. agt. Busing Schröder en co.

104 tonn. teer. 63 ks. kramerijen. 5 do. eau de cologne. 5 do. zeep. 1 do. parfumerien. 21 do. lucifers. 2 do. klokken. 82 do. wijn. 30 do. zinklood. 22 vn. spijkers. 40 kn. geweren. 75 md. aardewerk. 366 ks. zeep. 144 coll. manufacturen. *Agenten.*
30 coll. manufacturen. *Adam en co.*
10 coll. manufacturen. *Mc. Ewan en co.*
17 coll. manufacturen. *Pitcairn Syme en co.*
1 » » *Anderson Tolson en co.*
1 » hoeden. *Order.*
Zijnde aan boord gebleven lading van Liverpool en Hamburg.

Lading voor Nederland.

2358 pic. suiker. 32 do. sapanhout. 67 do. rotting. *Agenten.*

Naar Nederland via Indramaijoe per ned. schip *Asia*, gez. Abrahamsz. agt. Haager en Schuurman.

600 pic. tin. 40 do. rotting. 25 do. verfhout. *N. H. M.*

Naar Padang en Bencoolen per ned. ind. stoomb. *Padang*, gez. Bosch. agt. Cores de Vries.

2 ks. man. sigaren. uit entrep. *Adam en co.*
15 ks. shertings. *Burt Mijrtle en co.*
19 vs. spijkers. 67 coll. bat. goederen. 5 ks. sardijntjes. *de Fiennes en co.*
15 ks. garen. *Martin Dyce en co.*
25 dos. schoppen. *Hunter Houghton en co.*
1 md. en 1 kt. tuinzaden. *Paine Stricker en co.*
2 ks. naalden. *Bahre en Kinder.*
3 coll. provisien. *King.*
275 corg. gedr. doeken. 1 kt. medicijn. 17 vn. brandy. 10 ks. longcloths. $3^{1}/_{2}$ vn. arak. *Lim Hoa.*
6 vs. spijkers. 25 vn. meel. *Paine Stricker en co.*
2 ks. sarongs. *Said Oemar bin Alie Hindoean.*
1 kt. regaal' *Tiedeman en v. d. Burg.*
30 keld. genever. 4 dos. cognac. uit entrep. *v. d. Meulen en co.*
10 ks. sarongs. uit entrep. *Busing Schröder en co.*
f 10,000.— zilv. munt. 3 ks. sarongs. *Said Mohamad Satrie.*
5 vn. meel. 19 kn. cognac. 3 do. kramerijen. *Tjie Yoekie.*
$10^{1}/_{2}$ pic. koperwerken. *Said awab Jawas.*
3 ks. div. lijnwaden. 1 do. ruwe zijde. *Said Oessin bin Schap.*
2 ks. div. lijnwaden. *Said Mohamad Satrie.*
50/m. java sigaren. *Lie Oen.*
2 ks. div. lijnwaden. *Said Hoesin Aijdroes.*
1 kt. papier. *H. M. van Dorp.*
2 ks. roode wijn. *Hunter Houghton en co.*
f 12,000.— zilv. munt. *Said Hoesin bin Segaf.*
f 6000.— zilv. munt. *Said Oemar Hindoean.*
4 ks. paarlen. *Metzendorff Wilmans en co.*
10 vn. bier. 2 do. meel. 2 ks. soija. 2 do. jostiks. 2 do. aardew[...] 1 kt. provisien. 1 do. diversen. 10 md. suiker. 1 kt. 2 spie[...] 2 ijzeren geld kisten. 1 bendietuig. *John Pryce en co.*
1 kt. bat. doeken. *Tjia Kiokbie.*
1 vat vleesch. uit entrep. *Kopersmit en co.*
40 ks. cognac. 5 vn. bier. 10 ks. madera. 3 do. portwijn. 5 [...] roode wijn. 1 do. anizette. 1 do. likeur. 25 ks. eau de colo[...] 3 wagen-tuigen. 4 bendie-tuigen. 12 md. suiker. 4 vn. sche[...] beschuit. 10 ks. cognac. 5 do. madera. 1 do. portwijn. *L. Me[...]*
1 kt. doeken. *Sech Salim Wachdijn.*
f 10,000.— zilv. munt. *Purvis en co.*
f 3000.— zilv. munt. *D. N. Buys en co.*
6 kn. div. koopmanschappen. 20 ks. brandy. *Lie Tjoij.*
1 kt. modewaren. uit entrep. *v. d. Beek.*
f 1700.— recepis *Hunter Houghton en co.*
399 coll. gouv. goederen. *Gouvernement.*

Naar Cheribon per praauw sampang gez. Kalipa, Kartinah en Kalipeij.

41 ks. wit katoen. *Senkian.*

Naar Tagal per praauw Maijang gez. Kaiman.

2 ks. chitsen. 5 corg. tjindees. 2 ks. rood katoen. *Said aloe[...] Atas.*

Naar Macasser via Samarang en Soerabaya per ned. ind. stoomb. *Banda*, gez. Neijts. agt. Cores de Vries.

voor Macasser.

15 ks. opium. *N. H. M.*

voor Soerabaya.

7 coll. sodawater en limonade. *Tentes.*
20 ks. cognac. 100 keld. genever. 2 ks. roode wijn. uit entrep. [...] kt. eau de cologne. 1 vat bier. 3 ks. wijn. 1 do. cognac. 1 m[...] min. water. 1 kt. provisien. 6 wipstoelen. *v. d. Meulen en co.*
20 pic. koffij. *Cores de Vries.*
eenige marine goederen. *Gouvernement.*

voor Samarang.

1 kt. 2 gouden-sirieddoozen. *Kopersmit en co.*

Aan- en Uitvoer te Samarang *van den* 8 *tot en met den* 15 *Mei* 1856.

AANVOER.

Van Soerabaya per ned. ind. bark *Ellen*, gez. J. Winter.

10 kn. portwijn. *MacNeill en co.*
3 kn. kleeding-stukken, boeken en spiegels. 2 étageres en 60 le[...] steenen. *Order.*

Van Batavia per ned. ind. brik *Phieda Rachman*, gez. Sech Abdulla Belfagie.

Zie Uitvoer te Batavia Java-Bode dd. 14 Mei 1856 no. 39.

UITVOER.

Naar Batavia per ned. ind. stoomb. *Langan Lamongan*, gez. Th. Deighton.

Zie Aanvoer te Batavia Java-Bode dd. 21 Mei 1856 no. 41.

Naar Batavia per ned. ind. stoomb. *Padang*, gez. A. G. Bosch.

[illegible]

Aan- en Uitvoer te Soerabaija *van den* 6 *tot en met den* 12 *Mei* 1856.

AANVOER.

Van Samarang per ned. ind. bark *Adrakoel Hair*, gez. Sech Achmat. agt. Gezagv.

19 kn. manufact. 17 kn. koopmanschappen. *P. Kerssel en co.*
2 kn. aardewerk. *van Leeuwen en co.*
106 coll. div. koopmanschappen en dranken. *Order.*

Van Batavia, Samarang en Indramaijoe per ned. ind. bark *Al Osmanie*, gez. Said Achmat Segaf. agt. Said Jafar Segaf.

Zie Uitvoer te Batavia Java-Bode dd. 30 April 1856 no. 35.

Van Banjarmassing per ned. ind. bark *Tatas Banjarmassing*, gez. Sarief Abdulla. agt. Gezagv.

120,80 boss. rotting. 4500 st. kadjang-matten. 20 corg. matten. *Gezagvoerder.*
5 bn. en 10 kn. lijnwaden. 1 kt. ruwe zijde. *Order.*

Van de Molukkos en Macassar per ned. ind. stoomb. *Padang*, gez. G. Bosch. agt. W. Cores de Vries.

8 bn. manufacturen. *Heekstra Gijsing en co.*
9 coll. div. goederen. div. Arabieren.

Van Macassar per ned. schip *Koophandel*, gez. H. de Boer. agt. Fraser Eaton en co.

12,713 boss. rotting. 38 pakk. was. 8 kn. manufact. *N. H. M.*
1 kt. manufact. 36 pakk. was. *Adam en co.*
8 paarden. *Order.*

Van Menado per ned. ind. bark *Banka*, gez. G. Schuit. agt. Said Jafar Segaf.

200 st. koehuiden. *Gezagv.*

UITVOER.

Naar Batavia en Samarang per ned. ind. stoomb. *Banda*, gez. C. C. L. Neijts.

Zie Aanvoer te Batavia Java-Bode dd. 21 Mei 1856 no. 41.

Naar Amsterdam per ned. schip *Cesar*, gez. S. Hooglandt.

80 pic. rotting. *N. H. M.*
62,980 ℔ tabak. $5200^{44}/_{100}$ pic. suiker. 2000 st. koehuiden. *Fraser Eaton en co.*
$34^{40}/_{100}$ pic. cassia. *Adam en co.*
55/m. java sigaren. *Gebr. van Delden.*

Naar Molukkos en Macassar per ned. ind. stoomb. *Amboa*, gez. A. [illegible]

83 coll. dranken en provisien. 10 koij. rijst. *W. Cores de Vries.*
141 coll. draken en koopmanschappen. 2/2 pijp. bier en eenige kleinigheden. *Gebr. van Delden.*
2 coll. kleeding stukken. *Van der Elst.*
4 schilderijen. *Gezagv.*
98 coll. manufacturen, dranken en koopmanschapp. 1 pakje monsters. *Ruyl Cremer en co.*
5 kn. pale-ale. *Major Matzen en co.*
1 pak leder. *de Brunel.*
1 kt. gedr. katoen. *Mc. Millan Marten en co.*
2 kn. cambrics. *Adam en co.*
41 coll. koopmanschappen, kleeding stukken en eenige kleinigheden. *W. Cores de Vries.*
f 3165 aan sp. matten. 32 coll. koopmanschapp. $129^{20}/_{100}$ pic. gambier. *f* 500 sp. aan sp. matten. *f* 522 zilv. munt. eenige chin. goederen en kleinigheden. div. Arabieren.
35 pic. aardappelen. *Kuiper.*

GEDRUKT EN UITGEGEVEN TE BATAVIA BIJ W. BRUINING.

BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE,
van Woensdag 28 Mei 1856, No. 43.

de grenzen van Blora. Ten gevolge van de aan den regent in Blora gegeven bevelen om zijne grenzen te bewaken, werden de vlugtelingen genoodzaakt terug te keeren om hunne toevlugt in het district Djatirogo te zoeken, alwaar insgelijks bevel tot aanhouding was gegeven, zoodat men verwachtte dat deze personen weldra in handen der policie zouden vallen.

— Volgens nader ontvangen berigten is het, na een plaatselijk gehouden onderzoek, gebleken, dat het verzet van den inlander *Nojo Sentiko* tegen den wedhono van Sedan, geen ander doel had dan om zich op dat hoofd te wreken, bij wien hij gedurende eenige jaren als volgeling in dienst was. Een jaar geleden was hij door den wedhono, onder beleedigende uitdrukkingen en bedreigingen, weggezonden, waardoor een haat ontstond, die als de aanleiding van de bovengemelde wraakneming wordt beschouwd. *Nojo Sentiko* had zich sedert dien tijd afgezonderd en zich in het onttoegankelijkste gedeelte van het bosch, bij de zuidelijke grenzen van het district Djatirogo, nedergezet, alwaar hij met eenige bloedverwanten woonde en zich, zoo als hiervoren is gezegd, met bidden bezig hield. Daar kwamen verscheidene personen bij hem om een talisman te ontvangen, als waarborg tegen ziekte, misgewas, enz.

Toen hij nu de eerste oproeping van den wedhono ontving, wist hij zeer goed dat zij bij weigering zou herhaald worden, waarom hij een dertiental zijner aanhangelingen bij zich hield en daarmede de zendelingen bij de tweede oproeping op de vlugt dreef. Daarna was de wedhono met twaalf volgelingen met pieken en twee geweren op weg naar *Nojo Sentiko* gegaan, welke laatste zich intusschen met zijne volgelingen naar het bosch had begeven.

Onder weg viel het bovenbeschreven gevecht tusschen *Nojo Sentiko* en den wedhono voor.

(*Jav. Cour.*)

Soerabaya, 21 Mei. Van Djoodjocarta schrijft men ons het volgende:

Op Maandag den 12 dezer, brak alhier 's middags ten $1^1/_2$ ure een brand uit, in de kampong Ledok-an, welke door een hevigen oosten wind zoodanig werd aangewakkerd, dat het alleen aan de spoedige hulp, door ingezetenen en garnizoen verleend, is toe te schrijven dat niet $^1/_3$ van de Europesche stad verbrand is. De brandspuiten van het fort, hebben gelukkig nog in tijds veel kunnen bijdragen tot het behoud van de stad, waardoor men dan ook ten 4 ure de brand meester was. Als voorbeeld van het toebrengen van menschlievende hulp en in het behendig omgaan met de brandspuiten mag wel genoemd worden, de onderadjudant der artillerie Konings.

S. N. en A. B.

NEDERLAND.

Op verscheidene plaatsen wordt weder de zucht tot landverhuising opgemerkt. Uit het Overmaassche zijn onderscheidene landbouwers en tuiniers, die niet onbemiddeld waren, naar de nieuwe wereld op reis gegaan. Te Leerbroek onder anderen zijn weder 36 personen tot vertrek gereed en te Stephorst groeit het reeds 70 personen sterke gezelschap, nog bij den dag aan. De beide laatstgenoemde gezelschappen bestaan echter hoofdzakelijk uit arme lieden.

— Bij het departement van binnenlandsche zaken is ontvangen, van den minister van marine, eene som van *f* $1945.06^1/_2$, zijnde het bedrag van den gedanen afstand harer soldij door de equipagiën van Z. M. stoomschip *Gedeh*, korvet *Boreas*, schoener *Aruba* en brik *Haai*, in de Oost-Indiën, alsmede het bedrag van nadere inzamelingen, beiden ten behoeve der slagtoffers van den jongsten watersnood in het vaderland, als: op Java *f* $575.81^1/_2$ en de buitenbezittingen *f* 1908.75.

— HH. MM. de koning en de koningin zijn den 8 April met een aanzienlijk gevolg naar Amsterdam vertrokken en daar, als gewoonlijk, met de meeste hartelijkheid ontvangen. Toen HH. MM. zich op het balcon vertoonden, werden zij met veel gejuich begroet. HH. MM. bezoeken thans de openbare instellingen, terwijl de audiëntiën druk bezocht waren. Het koninglijke paar zal 8 dagen in de hoofdstad vertoeven.

— Men verneemt, dat H. M. de koningin, na HD. bezoek te Amsterdam, eene buitenlandsche reis ondernemen, doch spoedig weder terugkeeren zal.

— Ook de koningin-weduwe wordt in de maand Mei op het kasteel te Soestdijk, uit St. Petersburg verwacht. Het is zeer waarschijnlijk, dat laatstgenoemde vorstin voor eene aanzienlijke waarde is bestolen. Den 17 Jan. laatstleden werd uit de residentie naar St. Petersburg een koffer verzonden, toebehoorende aan en bestemd voor H. M. de koningin-weduwe, waarin zich eene aanzienlijke waarde bevond aan edelgesteenten en andere kostbaarheden; onder anderen bevonden zich daarin twee balkleeden met goud en zilver doorweven en met diamanten gemonteerd. In het laatst der vorige week ontving men berigt uit St. Petersburg, dat men dien koffer aldaar nog niet ontvangen had, waarop men zich naar het bureau der onderneming van Gend en Loos spoedde, om aldaar te vernemen, wat van den koffer geworden was sedert zijne bezorging. Dadelijk toonde men echter aan voornoemd bureau, dat de koffer afgezonden en aan de Pruissische grenzen voor de onderneming ter verdere opzending was afgegeven, zoodat men allen grond heeft te vermoeden, dat hij op zijnen verderen togt is zoek geraakt. Alle pogingen om den koffer op het spoor te komen, bleven tot dusver vruchteloos.

— Naar men verzekert, zou ook bij HH. KK. HH. prins en prinses Hendrik het voornemen bestaan, om gedurende het verblijf van HH. MM. den koning en de koningin in de hoofdstad des rijks, zich voor korten tijd derwaarts te begeven. Men weet dat Z. K. H. prins Hendrik in de eerste dagen der maand April te Amsterdam zal voorzitten, in eene vergadering van al de afgevaardigden der 38 afdeelingen van de vereeniging het *Metalen Kruis*, tot regeling van het zilveren-Augustusfeest te dier stede.

— De hertog Bernhard van Saxen-Weimar is gedurende eenigen tijd vrij ernstig ongesteld geweest, doch thans gelukkig weder hersteld.

— De keizer van Rusland heeft het commandeurskruis der orde van St. Anna geschonken aan den heer Donker Curtius, het hoofd der Nederlandsche factorij op Decima (Japan).

— Z. M. stoomcorvet *Prinses Amalia*, ten vorigen jare van stapel geloopen, is met 1 April in dienst gesteld. Het bevel over dezen bodem is aan den kapitein luitenant ter zee Escher opgedragen, terwijl de luitenant ter zee 1ste klasse de Man als 1ste officier fungeren zal; de overige leden van het état-major zijn nog niet bekend.

— De benoemde gouverneur generaal van Nederlandsch Indië, de heer Pahud, is den 19 Maart te Berlijn naar Weenen vertrokken. Volgens een schrijven uit die stad, was Z. E. bij den keizer van Oostenrijk ten gehoore ontvangen en met de orde van de ijzeren kroom begiftigd.

Ook was Z. E. door den Nederlandschen gezant aldaar, den baron van Heeckeren, een prachtig gastmaal aangeboden, waaraan verscheidene leden van het corps diplomatique deel namen.

ENGELAND.

Londen, 7 Maart. De *Blue-Books*, de stukken omtrent de militaire zaken in Turksch-Azia bevattende, zijn, na officieel aan het Huis der Gemeenten te zijn medegedeeld, openlijk bekend gemaakt. Een der brieven van generaal Williams, bevestigt dat *vier en veertig* door hem aan lord Stratford van Redcliffe gezondene brieven onbeantwoord zijn gebleven, hoezeer die generaal in bedoelde brieven meldt, dat hongersnood het garnizoen zou aangrijpen indien niet dadelijk de hulp, die hij vroeg, verleend werd. In een door lord Clarendon aan lord Stratford gerigten brief berispt hij den gezant ernstig, dat hij zijne regering in onwetendheid heeft gelaten, in weêrwil van zijnen stelligen last, met hetgeen er in het leger van Kars voorviel. »Ik herhaal de instructiën, die zoo dikwijls en *zoo gevolgeloos* uwer excellentie zijn gegeven" zegt de minister.

Het volgende is een uittreksel van een brief van generaal Williams, gedagteekend 10 Januarij: »Er valt geen tijd te verliezen; de winter gaat spoedig om en onze vijand, vernuftig en onder goede tucht, kent even goed als ik den wanordelijken en behoeftigen toestand van het leger, dat hij te bestrijden heeft.

In een ander gedeelte van het *Blue-Book* vindt men vermeld, dat Omar Pacha, in een in de Krim gehouden krijgsraad, te vergeefs de overige generaals heeft trachten te overtuigen, hoe noodzakelijk het was een gedeelte der verbondene troepen naar Azie te zenden. De Turksche generalismus kende toen reeds zeer goed den benepen toestand van Kars. Ook toont het *Blue-Book* aan, dat Frankrijk tot op het einde toe, zich, in weêrwil der ernstige vertoogen van Engeland, verzet heeft tegen Omar Pacha's zending naar Anatolie.

De volgende zinsnede van een brief van lord Clarendon aan lord Stratford 4 November, is wel waardig aangehaald te worden.

»Het verlaten garnizoen van Kars zal ten minste de voldoening smaken te vernemen, dat zijn lijden den slaap der Turksche ministers gestoord heeft; kunnen zij het niet te hulpe komen, *zoo bidden zij niet te min voor deszelfs zegepraal en verlossing*." Verder dringt lord Clarendon en bij lord Stratford op aan, om een voorbeeld te stellen aan Selim Pacha, door den Engelschen consul Brandt gebrandmerkt als een *lafaard* en een *domkop*.

— Een dagblad van Dublin *The Nation*, heeft voor eenigen tijd het gerucht verspreid, dat de heer John Sadleir niet dood was, en dat het lijk hetwelk door den coroner geschouwd werd, slechts een ondergeschoven lijk was. De geheele zaak zoude aldus door Sadleir verzonnen zijn, om aan geregtelijke vervolging te ontkomen. De coroner spreekt dit gerucht thans bepaald tegen en zegt, dat hij den heer Sadleir persoonlijk gekend heeft en men bij de lijkbeschouwing dus geen bedrog heeft kunnen plegen.

FRANKRIJK.

In Frankrijk blijft de aandacht zeer gespannen op de twee beraamde expeditien tegen de Kabylen en tegen Madagascar. Die naar Algerie, zal onder het bevel staan van maarschalk Randon; de troepen die daaraan zullen deel nemen, bestaan uit de manschappen die zich reeds in Algerie bevinden, de divisie van generaal Renaud en de keur van het leger in de Krim, vooral de Zouaven en de jagers te voet. Het ligt in het plan, om de geheele door de Kabylen bewoonde bergstreek in te nemen en de voornaamste bergpassen te versterken, ten einde daardoor aan die stammen ontzag in te boezemen. Eene gemakkelijke taak is het niet. De Kabylen, oorspronkelijk van Afrikaansch ras, stellen toch een veerkrachtig volk daar. Eertijds Numiden, gingen zij tot het Christendom over, doch later, toen zij voor de Arabieren moesten zwichten, trokken zij zich op hunne nauuwelijks genaakbare bergen terug en van lieverlede vond toen de Coran bij hen ingang, zonder dat dit evenwel hunne Romeinsche beschaving en zucht tot onafhankelijkheid kon uitdelgen. Later bleven de Arabieren hun zwervend leven voortzetten, doch de Kabijlen vestigden zich voor goed, bouwden dorpen, en legden zich op landbouw en veeteelt toe, waarin zij bij uitnemendheid slaagden. Geheel Kabijlie is uit zoodanige dorpen gevormd, die kleine republieken daarstellen, met delibererende vergaderingen aan het hoofd, terwijl de belastingen aan een vrij en algemeen stemregt worden onderworpen. De Kabylen zijn alzoo landbouwers, maar desniettemin zeer krijgshaftig en, gelijk gezegd, tuk op hunne onafhankelijkheid. Eenmaal meester van het terrein, zullen de Franschen dan ook waarschijnlijk hun het belang der handelsbetrekkingen met Frankrijk doen ondervinden, ten einde hen daardoor over te halen, om zich gewillig aan de soort van leenheerschappij te onderwerpen, die de Fransche regering in de eerste plaats schijnt te beoogen. — Wat de expeditie naar Madagascar aanbelangt, te dien aanzien hoopt keizer Napoleon op minder bezwaren te stuiten. Het is een schoon land, ter lengte van 350 mijlen, ter breedte van 100 à 120 mijlen en met eene bevolking van ongeveer 2 millioen zielen; de grond, wiens rijkdom wordt geroemd en die door de natuur allerwege door water is doorsneden, levert alle tropische levensmiddelen op; men vindt er tevens talrijke kudden en vooral runderen van zeldzame grootte. De inboorlingen zullen natuurlijk de Fransche overheersching met de wapenen te keer trachten te gaan, doch men vreest hun verzet te minder, omdat zij reeds in twee elkander vijandige rassen of stammen verdeeld zijn. De Hovas, een dier twee partijen, zijn thans meester van het land, doch het ware zelfs wel mogelijk dat de anderen, om de Hovas ten onder te kunnen brengen, partij voor de Franschen kozen. Wat de Fransche regering eigenlijk met Madagascar denkt te doen, wanner het er werkelijk in slaagt om zich er voor goed meester van te maken, is nog een geheim.

Men leest in de *Memorial de Loire:*

Het schoone geslacht heeft de volmaaktheid nog niet bereikt, wat ook sommigen harer weinig opregte vereerders mogen zeggen, en waarschijnlijk zullen de waardige dochters van Eva toch wel iets behouden van de nieuwsgierigheid en gulzigheid onzer oude moeder. Het bloed kruipt waar het niet gaan kan.

Tot bevestiging dier woorden, deelen wij het volgende onlangs voorgevallene mede, voor welks waarheid wij instaan.

In het afgeloopene jaar, was er voor de armen in eene gemeente van het arrondissement Roanne eene loterij ingesteld, waartoe een ieder zijn lot bijbragt. Hieronder was ook een doos met suikergoed, doch zij kwam op den dag der trekking niet te voorschijn. De dames patronessen hadden die lekkernij opgepeuzeld, als een voorsmaak der hemelsche belooning, die de werken van liefdadigheid verbeiden en om voor te komen, dat het lot het suikergoed niet onder een gemeenen boerschen tand deed vallen. Ook dit jaar had weder zulk eene loterij onder dezelfde beschermende dames plaats. De loten werden bij Mevrouw X.... in ontvangst genomen. Op zekeren dag vond men aan de schel twee doozen hangen, door eene onbekende hand tot dat doel gezonden. De eene was even als in het vorige jaar met suikergoed gevuld, doch de andere droeg tot opschrift de woorden: »*Men wordt verzocht deze doos niet te openen dan op den dag der trekking*". Zoo als iedereen wel denken kan, had het beminnenswaardig gezelschap der dames patronessen dadelijk besloten dat verbod op zijde te stellen en hare genoegzaam wettige nieuwsgierigheid te bevredigen. Het zegel werd er dus afgerukt en men vond in de doos....... een handvol haver!!!

O vrouwelijke nieuwsgierigheid!

Teleurgesteld, wreekten de dames X.... enz. zich op de doos met suikergoed, die geheel op ging. Maar, o hemel! daar verheft zich een concert van klagten, de gezigten verbleeken, smartvolle kreeten ontsnappen den mond der lieve dames, die neiging tot braken gevoelen en vermeenen dat zij vergeven zijn. Ja, vergeven! spoedig, spoedig, den apothecar, den aangrodo van het oord en den priester, den geneesheer der zielen, geroepen.

De pastoor verschijnt, vergezeld van zijne kapellanen en het scheelde weinig of hij begon een ziekmis. De geneesheer beschouwde haar met een droomend gelaat en uitte eenige technieke termen, om te bewijzen dat hij er niets van begreep en de apothecar eindelijk, die niet vreemd aan de zaak scheen te zijn, stelde de belangwekkende zieken gerust en verklaarde dat er noch vergiftiging, noch cholera plaats had. Het suikergoed bevatte eenvoudig een buikzuiverend middel, dat binnen weinige oogenblikken al de aanwezigen noodzaakte door alle deuren te vlugten. De dames patronessen kwamen er met den schrik, een dag kamer houden en eenige aftreksels van kruiden af; doch daar de vergramde echtgenooten er van spraken naar den vergiftiger een onderzoek te doen, bekende een knap jong mensch den gever dier les te zijn, besloot, die men eindelijk eenigzins tegen wil en dank, hem te vergeven, terwijl de dames dier gemeente, naar men zegt, het stellig voornemen hebben opgevat, niet meer in die aardige kleine zonden, de nieuwsgierigheid en gulzigheid, te vervallen.

DUITSCHLAND.

De burgerij te Hamburg heeft voor den derden, keer en wel met 611 tegen 344 stemmen, de nieuwe constitutie afgestemd.

Frankfort, 7 April. Wat men van de conferentien, ter regeling van het Duitsche muntwezen verneemt, luidt zeer bevredigend. De commissarissen zullen nog een twintigtal zittingen houden, als wanneer het resultaat hunner beraadslagingen in de dagbladen zal medegedeeld worden.

— Zoo als uit Weenen wordt berigt, bespeurt men in de fabrieken aldaar reeds de goede gevolgen van den vrede. Zij ontvangen van alle zijden groote bestellingen en moeten het getal der arbeiders aanmerkelijk vermeerderen, om aan dezelve te kunnen voldoen.

— De reductie van het Oostenrijksche leger wordt ijverig voortgezet, het zal weder op den voet van vrede worden gebragt, zoo als het voor 1848 was.

— In het handelsverkeer van Duitschland met de gewesten aan den beneden-Donau, heerscht reeds veel levendigheid. De vrachtgoeden uit de Tolverbond-Staten worden per spoorweg naar Weenen of ook direct naar Pest vervoerd, waar zij op de stoombooten overgeladen worden. Van daar bereiken zij in 10 dagen de haven van Giurgero en Galatz.

— De vrije scheepvaart op den beneden Donau is volkomen hersteld. De voorbij varende schepen ondervinden geenerlei hindernis van de zijde der Russische vestingen.

Berlijn, 7 April. Volgens eene mededeeling uit Posen, zou in de nabijheid van Schwez, door een boeren jongen, in een spelonk een schat van een millioen thalders, in gouden munten, ontdekt zijn. Men vermoedt, dat dit geld

tot eene krijgskas behoorde, welke de Franschen, bij hunnen terugtogt uit Rusland in 1812, vervolgd door de kozakken, aldaar verborgen hebben. In dit vermoeden wordt men bevestigd door de omstandigheid, dat voor 25 jaren eenige Franschen zich een geruimen tijd in Schwez hebben opgehouden en in de omstreken vruchtelooze nasporingen zouden gedaan hebben. De nadere bevestiging dier mededeeling moet nog afgewacht worden.

— De bladen hangen een verschrikkelijk tafereel op van de diepe ellende, welke thans in de gebergten van Silezie heerscht. Het is er zooverre gekomen, dat zelfs kinderen door zelfmoord aan den hongerdood trachten te ontkomen. Een vader heeft wijders met eigen handen een zijner kinderen verworgd; een ander kind ontsnapte hetzelfde lot door uit het venster te springen. Twee andere kinderen van dien man waren door hem met lucifers vergiftigd.

— Het brengen van het leger op den voet van oorlog heeft, alleen reeds in het jaar 1854, aan den Oostenrijkschen staat eene uitgave van circa 425 millioen gulden veroorzaakt. Gedurende hetzelfde tijdsbestek hebben de gezamenlijke inkomsten niet meer dan ruim 500 millioen bedragen.

Frankfort, 6 April. Men heeft het plan gevormd, Leipzig, door middel van een kanaal, met de Elbe te verbinden. Hieruit zal eene belangrijke vermindering in de tegenwoordige transportkosten van vrachtgoederen ontstaan.

— De productiviteit op het gebied van den roman wordt in Duitschland van dag tot dag grooter. Onder de talloze verdichte verhalen, die dagelijks aangekondigd worden, is er een, dat bestemd schijnt onder de leeslustige wereld zekere sensatie te maken. Een Duitsch roman-schrijver is namelijk op den inval gekomen, op den bekenden roman van Alexander Dumas, den graaf van *Monte Christo*, een vervolg te schrijven, dat onder den titel van *de Heer der Wereld* weldra het licht zal zien. Personen, welke het manuscript ingezien hebben, zijn eenparig van oordeel dat dit werk, in schilderingen van buitengewone gebeurtenissen en originele karacters, in het spannende van de intrigue en in levendigheid van stijl, den Monte Christo nog overtreft.

RUSLAND.

In een schrijven uit St. Petersburg wordt verzekerd, dat eene Russische flottille in de haven van de Oostzee wordt uitgerust, om de keizerin-weduwe naar Stettin te brengen, van waar H. M. zich dan naar Wildbad zal begeven. De keizerin zal, zoo verzekert men al verder, de krooning des keizers te Moskou gaan bijwonen, om later den winter in Italie te gaan doorbrengen.

— Volgens de *Köln. Ztg.* zou de reis des keizers van Rusland naar Finland, ook o. a. ten doel hebben, om aan de Finnen de verzekering te geven, dat de vroegere orde van zaken in dat land hersteld zal worden, zoodra de vrede zal zijn tot stand gekomen.

— Volgens eene mededeeling uit St. Petersburg zal het den sonen des Russischen adels voortaan vergund worden, buitenlandsche hooge scholen te bezoeken en zich daar wetenschappelijk te vormen. Wijders zal een ieder, tegen betaling van slechts 50 zilverroebels, een paspoort kunnen erlangen om buitenlandsche reizen te kunnen ondernemen.

— In Rusland wordt de aandacht al dadelijk gevestigd op het besluit des czaars tot vrijen uitvoer van granen uit zijn rijk. Deze vrijgevige maatregel was het beste antwoord op het besluit van Engeland, tot opheffing van de blokkade der Russische havens, en de heilzame gevolgen van een en ander zullen zich ongetwijfeld weldra doen gevoelen. Er is echter meer. Keizer Alexander heeft bij onderscheidene gelegenheden getoond hervormingen in zijn onmetelijk rijk, waaraan het zoo zeer behoefte had, te willen bevorderen. Velerlei misbruiken in alle takken van beheer zijn gestrengelijk door hem gestraft, en thans schrijft men hem bepaaldelijk het voornemen toe, om zijn handelsstelsel te wijzigen en matige in- en uitgaande regten in te voeren op vele artikelen, wier in- en uitvoer thans verboden is, evenzeer als tot het aanleggen van spoorwegen en kanalen, waardoor handel en nijverheid opgebeurd zullen worden.

— In Polen schijnt men ingenomen te zijn met den nieuwen landvoogd prins Gortchakoff, den voormaligen opperbevelhebber der Russische troepen in de Krim, die prins Paskewitsch opgevolgd is. Sedert zijn kort bestuur zijn reeds vele verbeteringen in administratieve, regterlijke en militaire zaken ingevoerd. Bij de aanvaarding zijner nieuwe waardigheid, zeide men, dat hij met deze slechts korten tijd bekleed zou blijven, daar de czaar voornemens is hem weldra te doen vervangen door den grootvorst Constantijn. Doch sedert heeft men daarvan weinig meer vernomen.

ZWITSERLAND.

Door middel van de onderzeesche telegrafische verbinding, welke sedert eergisteren van Friedrichshafen, dwars door het meir van Constans, naar Romanshorn is tot stand gebragt, staan de Wurtembergsche linien thans niet alleen regtstreeks met de Zwitsersche, maar tevens ook met de Italiaansche, in verbinding. Het tarief voor de dépêches is uiterst matig vastgesteld.

— In Zwitserland herhalen zich de schokken van aardbeving bijna dagelijks; zij zijn echter minder hevig en veroorzaken weinig of geen schade. Overal in Zwitserland heerscht reeds het heerlijkste lenteweer en zijn de bergpassen reeds voor reizigers toegankelijk.

SPANJE.

Ll. Zondag heeft de wet op de conscriptie te Valencia, aanleiding tot een opstand gegeven, die onmiddelijk onderdrukt werd. Stad en provincie zijn daarop in staat van beleg verklaard. Madrid was rustig.

ITALIE.

Sedert eenige dagen is in sommige kringen sprake van het voornemen des pausen, om tegen 1857 een groot jubilé af te kondigen. Men herinnert bij deze gelegenheid, dat paus Bonifacius VIII elke 100 jaren een jubilé heeft verordend, een van zijne opvolgers elke 50 jaren, en een derde, elke 20 jaren. Het is gewoonlijk op Hemelvaartsdag, dat het jubilé wordt afgekondigd na de Benedictio Urbi et Orbi. Zoo deden ten minste alle pausen na Bonifacius VIII in 1294.

— De admiraal Hamelin, de hertog de Bassano en de aartsbisschop van Lyon zijn door den koning van Sardinie benoemd tot grootkruis der orde van den Heiligen Mauritz en Lazarus, en tot commandeurs der eerste kl. van dezelfde orde, de aartsbisschop van Parijs en de divisie-generaal Lafontaine.

TURKYE.

Marseille, 8 April. De *Méandre* heeft alhier berigten aangebragt uit Constantinopel van den 31 Maart.

Het sluiten van den vrede was er den vorigen avond ten 11 ure, langs telegrafischen weg, bekend geworden. Op bevel van generaal Larchey hebben de land- en zeebatterijen een salvo van 101 schoten gelost.

De Engelsche vloot werd van Malta verwacht.

Op een uit Parijs ontvangen bevel wordt het Russische gezantschapshotel, dat tot hospitaal was ingerigt, ontruimd.

Het conflict tusschen de Muzelmannen en Christenen te Ismid was bloedig geweest; de regering zal nadere inlichtingen afwachten en daarna met gestrengheid te werk gaan.

Generaal Karrich had zijn materieel ter beschikking der Fransche hospitalen gesteld; twee chirurgijns waren gestorven.

De generaals Della Chiesa en Della Torre waren aan boord van de *Governolo* naar Genua vertrokken.

Ismaël pacha, de onder bevelhebber van Omar pacha, was naar Trebizonde en Erzerum vertrokken; hij zoude Varna aandoen, om van daar troepen mede te nemen; vijf bataillons zouden later volgen.

Uit de Krim loopen de berigten tot den 25sten Maart. De weersgesteldheid was er zachter geworden, de gezondheidstoestand der troepen was veel verbeterd en de ziekten verminderden.

Uit Tiflis van den 7den wordt gemeld, dat generaal Williams zich nog aldaar bevond. De Perzen hadden zich van het eiland Rarak in de Golf van Perzie meester gemaakt. De Perzische minister van oorlog was overleden.

De berigten uit Athene loopen tot den 2den dezer. De koning had den heer Tricoupis, den Griekschen gezant te Londen, belast zich naar Parijs te begeven, om keizer Napoleon geluk te wenschen met de geboorte van een zoon.

De heer Christodoulos had te Syra en Patras handelsscholen opgerigt. Men verwachtte nieuwe ministeriele wijzigingen.

Nog verneemt men uit Athene het vertrek van den Russischen secretaris van legatie aldaar.

NOORD-AMERIKA.

Den 19den Maart had het cabinet te Washington zich bezig gehouden met de kwestie van den Sondtol, en men verzekert, dat de Deensche regering minstens een jaar tijd zal hebben voor dat de Amerikaansche schepen zullen beproeven zonder betaling van regten de Oostzee binnen te stevenen.

— Met de *Arabia* verneemt men het volgende:

Van de *Pacific* had men nog niets vernomen, de ter opsporing dier boot uitgezondene *Arctic* was onverrigter zake teruggekeerd. Een ander schip de *John Rutledge* was door het in aanraking komen met een ijsberg vergaan, de bemanning en de passagiers ten getale van 130 vlugtten in de booten, van deze was er slechts één door de *Germania* opgenomen; allen die zich met hem in die boot bevonden, waren, na dagen lang op zee rondgezworven te hebben, van honger omgekomen; het is waarschijnlijk dat de zich in de andere booten bevindende personen hetzelfde lot getroffen heeft.

— In den senaat te Washington heeft de heer Clayton, gelijk reeds met een woord gemeld, zich over de kwestie aangaande Centraal-Amerika uitgelaten; natuurlijk gaf hij dezelfde uitlegging aan het Bulwer-Clayton-tractaat als de Amerikaansche regering, en hield hij eene arbitrage voor even ondoenlijk als afkeuringswaard, doch hij wilde aan een oorlog met Engeland niet gelooven, en waarschuwde zijn vaderland voor eene vredebreuk met Engeland, dat thans zoo geducht ten strijde is toegerust. Verder beval hij, met het oog op latere gebeurtenissen, de versterking der kusten en eene vermeerdering der vloot aan.

— Uit den Mormonen Staat verneemt men, dat deze kolonie voornemens is aan den senaat de erkenning als een vrijen staat aan te vragen.

Uit Havana verneemt men dat te Sierra Morena weder eene lading negers was aan land gebragt.

De Engelsche vloot bevond zich nog in de haven van Havana en men vernam niets naders nopens hare expeditie naar Nicaragua.

— De *Post* van Keokak van 11 Dec. deelt droevige berigten mede over de verwoestingen door de wolven in de Jowa aangerigt. De strengheid van het jaargetijde heeft die dieren in de nabijheid der boerderijen doen toevloeijen en zij vergenoegen zich niet slechts met het vertienen der schaapskooijen en hoenderhokken, maar vallen ook de inwoners aan, die zich op eenigen afstand in het veld wagen.

Een boer, die met zijne beide dochters, eene van 16 de andere van 23 jaren, huiswaarts keerde, werd door een troep wolven, die uit een naburig bosch kwamen opdagen, aangevallen en het eenige paard, waarop zij alle drie gezeten waren, door hen omringd. Bij de onmogelijkheid om te ontvlugten, beproefden zij het zich te verdedigen, doch het verschrikte paard gestort zijnde, zoo werd de oudste der dochters door die dieren aan stukken gescheurd en weldra verslonden.

De vader en zuster van het slagtoffer benuttigden dit oogenblik, om te ontsnappen en de boerderij te bereiken. In de haast bijeengeroepene buren begaven zich naar de plaats van dit verschrikkelijk tooneel, doch vonden er niets meer dan eenige lappen der kleeding van het ongelukkige meisje.

Op een andere plaats is een jongen van 13 jaren, die op een afstand van een halve mijl van het huis zijns vaders water was gaan scheppen, niet weder teruggekomen. Toen zijne ouders, ongerust over zijn lang wegblijven, hem gingen opsporen, werden zij weldra droevig ontsteld. De emmer lag bij de bron, en zij vonden van den ongelukkige slechts eenige hairlokken en bloedsporen.

— Op nieuw zijn 1500 slaven uit Afrika met drie slavendaalders te Havanah ingevoerd, hetgeen eene zonderlinge gedachte doet koesteren omtrent het nut der Engelsche en Fransche kruisers, belast den slavenhandel tegen te gaan.

— Een inwoner van Grand Country (Wisconsin) heeft een plant ontdekt, die twee verschillende vezelachtige zelfstandigheden voortbrengt, de eene gelijkende op katoen, de andere op vlas. Deze zelfstandigheden kunnen zeer voordeelig tot het maken van papier gebezigd worden. De plant groeit spoedig, vereischt weinig zorg en de vezelachtig zelfstandigheid is zoo overvloedig, dat men 2 à 3 ton per morgen kan oogsten. Een geheel veld is, volgens den *Courier der Vereenigde Staten* in Wisconsin in dit jaar met deze plant bebouwd.

Ingezonden Stukken.

GALA COSTUUM.

Bij de voorstelling in den schouwburg op ll. Maandag avond vonden de verbaasde bezoekers den toegang tot de zaal door eenige krijgslieden versperd, die ieders kleeding onderzochten, en aan elke witte broek of zwarte das zonder aanzien des dragers de deur wezen. Hierdoor ontstond ontevreden misbaar bij de wit gebroekten en zwart gedasten, en hevig uitvaren tegen den heer *Adolphe Potier*, die hemel en aarde tot getuigen zijner onschuld riep en klaagde dat zijn ambtgenoot de heer *van Kinsbergen* zelf was uitgeworpen om het schandaal van zijn wit vest.

Eenigen schikten zich in de zaak met behulp van zakdoeken, de meesten gingen terug protesterende. De *coup d'état* zegevierde; bayonetten zijn hier en in Frankrijk een krachtig argument.

Deze geschiedenis heeft haar amusante zij en zelfs haar nuttige; ge hebt in dit neerdrukkend klimaat soms behoefte aan iets *qui vous fouette le sang*. Maar dit neemt niet weg dat de heeren *van Kinsbergen* en *Potier* een ernstige berisping verdienen over hunne achteloosheid, waardoor zij vele geachte en aanzienlijke ingezetenen aan eene publieke vernedering hebben blootgesteld. En dan moesten zij geen *gala costuum* gevorderd hebben zonder te weten wat gala-costuum beteekent.

Uit het gebeurde blijkt van zelf dat aan de directeuren van den schouwburg tot de aangekondigde gala-representatie bij tijds *hooger order* was gegeven, waarschijnlijk door den resident van Batavia, wien dit aanging; immers in geen ander geval is het denkbaar dat men krijgsmagt zoude hebben ontwikkeld om aan fatsoenlijke burgers den toegang te beletten, alleen om een verzuim dat zij niet hebben *kunnen* voorzien. Want een eenvoudige annonce van genoemde directeuren, zonder bijvoeging dat die geschiedde *par ordre supérieur*, heeft natuurlijk niet het allerminste te beteekenen en kan geen verpligting hoegenaamd doen rusten op vrije lieden, die tegen betaling wenschen deel te nemen aan een publiek amusement. Indien daartegen de heeren *Kinsbergen* en *Potier* de hun bij tijds gegeven orders behoorlijk [illegible]ten hebben dat het hier niet slechts was een fantaisie van die heeren, en zich de vraag hebben kunnen stellen: Wat is een Gala-costuum? Nu ware het overdreven beleefd geweest zich ter eere van een comediedirecteur anders te kleeden, dan men gewoon is te doen ter eere der Raden van Indie.

Bovendien had moeten bekend gesteld zijn *welk* costuum toegelaten worden zou, en de heeren *Kinsbergen* en *Potier* hadden hier een voorbeeld dienen te nemen aan het onlangs van wege het gouvernement afgekondigde programma voor de plegtigheden bij gelegenheid der aankomst van den nieuwen Gouverneur Generaal. Het is moeijelijk te bepalen wat in Indië is een *gala-costuum*. Maar dit is *zeker*, dat een gala-costuum (hof- of staatsiekleeding, zie *Kramers kunstwoordentolk*) *niet* is een gewone zwarte rok, zwart vest, zwarte *pantalon* en witte das; dit is het *begrafenis-costuum*, en het verband tusschen een gala-representatie en eene begrafenis is onduidelijk.

Men heeft een kind van tien jaren teruggewezen, omdat het geen zwarten rok en witte das droeg, dit is *geen* kinder-gala. Matrozen-gala is een rond buis en zwarte das, in dat costuum heeft men hun den toegang geweigerd. Eén raad van Indië is toegelaten in zijne gewone kleeding, *geen* gala-tenue, en de dames werden in elke kleeding binnengelaten, dat meer galant is dan consequent.

In *fatsoenlijke* Indische gezelschappen — een zeer hooggeplaatst persoon gaf daarvan nog onlangs het lofwaardig voorbeeld — kleedt men zich in zwarten of blaauwen rok, wit vest, witte broek, en witte of zwarte das *à volonté*; die in dit klimaat alleen aangename en alleen *zindelijke* kleeding wordt *overal* als behoorlijk beschouwd, en is dit ook in de Comedie, zelfs bij een Gala-voorstelling.

Wij hopen dat de heeren *van Kinsbergen* en *Potier* of hun opvolgers zich bij de komst van een volgenden Gouverneur Generaal deze teregtwijzing ten nutte zullen maken, waardoor zij stellig hun voordeel beter zullen behartigen dan door handelingen als die van ll. Maandag avond.

Teregtwijzing.

De heer *Bleeker* heeft in zijne »Reis door de Minahassa en den Molukschen Archipel," op mijn schrijven »Twee dagen te Langowan, fragment mijner reise door de Minahassa," eene aanmerking gemaakt, welke ik meen, niet stilzwijgend te kunnen voorbijgaan. Daarin toch lees ik: »Ook is het niet overbodig, aan de overdrevene voorstellingen van sommige schrijvers de juiste nuchtere beteekenis terug te geven. Zoo vindt men in een artikel, geplaatst in het te Batavia verschijnende Tijdschrift tot bevordering van Christelijk leven in Nederlandsch Indie, de volgende schildering van den ondergang van het heidendom te Langowan. »»Het dolle geraas der Heidensche feesten zweeg, hun woeste spel en zedeloosheid gingen voorbij, reeds voorlang werd het laatste Baäls feest te Langowan gevierd en hier staan we bij de laatste zijner priesteressen, haar graf,